

En uke med vold 2017

Justis- og beredskapsdepartementets
voldsmåling 2017

Ole Kristian Hjemdal og Eirin Mo Danielsen

En uke med vold 2017

Justis- og beredskapsdepartementets voldsmåling 2017

Ole Kristian Hjemdal og Eirin Mo Danielsen

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) utvikler og formidler kunnskap om vold og traumatisk stress. Senterets oppgaver er forskning, utviklingsarbeid, undervisning, formidling og veiledning innen temaene:

- vold og overgrep
- katastrofer, terror og stressmestring
- tvungen migrasjon og flyktninghelse

Vi vil bidra med forskning som kan forebygge og redusere de helsemessige og sosiale konsekvensene av vold og traumatisk stress. Vår visjon er et bedre liv for berørte av vold og traumer. NKVTS ble stiftet 17. november 2003. Selskapet er et datterselskap av UNIRAND AS, som er heleid av Universitetet i Oslo.

Bak driften av senteret står Barne-, og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, og Justis- og beredskapsdepartementet. Senteret gjennomfører prosjekter som er finansiert av departementer og direktorater, Norges forskningsråd, frivillige organisasjoner og andre.

ISBN 978-82-8122-126-0 (PDF)

ISSN 0809-9103

Henvendelse vedrørende publikasjonen rettes til
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
Kontaktinformasjon på www.nkvts.no

Forord

I Regjeringens Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014–2017, «Et liv uten vold», fikk Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å gjennomføre en ny måling av alle saker om vold i nære relasjoner som det ble arbeidet med hos politi og hjelpeapparat i løpet av en uke. Målingen skulle skje etter mønster av tilsvarende målinger i 2003, 2005, 2008 og 2012. I handlingsplanen var det oppgitt at målingen skulle foretas i 2016, men den har av kapasitetshensyn blitt utsatt til våren 2017.

På samme måte som i 2012 har målingen blitt gjennomført som en web-basert undersøkelse, hvor de deltakende instansene logget seg inn i et elektronisk registreringsskjema. På samme måte som i 2012 ble Norsk senter for forskningsdata (NSD) sin løsning «NSD Websurvey» benyttet, og NSD var behjelpelig med tilrettelegging og gjennomføring av undersøkelsen. Takk til Erlend Aarsand ved NSD for god hjelp.

Alle landets politidistrikt, sosialtjenester ved NAV, barneverntjenester og barnevernvakter, familievernkontor, Vern for eldre-kontor, overgrepsmottak, krisesentre, rådgivningskontor for kriminalitetsofre, Statens barnehus og sentre mot incest og seksuelle overgrep ble invitert til å delta. Takk til alle dem som i en travel hverdag tok seg tid til å registrere sakene og sende inn til oss.

Prosjektmedarbeider ved NKVTS Eirin Mo Danielsen har hatt hovedansvar for praktisk gjennomføring av undersøkelsen og har skrevet deler av rapporten, mens seniorforsker ved NKVTS Ole Kristian Hjemdal har hatt hovedansvar for design, analyse og rapportering og har vært prosjektleder for denne som for de tidligere målingene.

Oslo 3. juli 2017
Ole Kristian Hjemdal
Prosjektleder

Innhold

Forord	3
---------------	----------

Sammendrag	9
Oppsummering av resultater	10

Summary	13
Summary of results	15

1. Innledning	17
1.1. Bakgrunn for undersøkelsen	17
1.2. Design og praktisk gjennomføring	17
1.3. Metodiske utfordringer	22

2. Utvalg og responsrate	24
2.1. Utvalg	24
2.2. Responsrate	24

3. Registrerte saker	28
3.1. Saker og instanstype	28
3.2. Saker og geografi	31

4. Kontakt med hjelpeapparatet	34
4.1. Hvem tar kontakt?	34
4.2. Hvordan opprettes kontakt?	36
4.3. Tidligere kontakt?	38
4.4. Tidligere kontakt i måleuka	40
<hr/>	
5. De registrerte henvendelsene	47
5.1. Opplysninger om den utsatte	47
5.2. Når og hvor skjedde volden?	50
5.3. Voldsutøveren	53
<hr/>	
6. Barns kontakt med hjelpeapparatet	56
6.1. Antall saker	56
6.2. Utsatte og utøvere	58
6.3. Kontakten med hjelpeapparatet	62
6.4. Barn og søsken av utsatte	64
<hr/>	
7. Drøfting og oppsummering	65
Deltakelsen	65
Sakene	66
De utsatte og utøverne	67
<hr/>	
Litteratur	70

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Instanser som hadde saker med vold i nære relasjoner i løpet av måleuka	25
Tabell 2.2 Svarprosent fordelt på instanstype	25
Tabell 2.3 Svarprosent fordelt på fylke	26
Tabell 3.1 Andel av registrerte saker fordelt på instanstype	28
Tabell 3.2 Gjennomsnittlig antall saker per instans (N=2545)	29
Tabell 3.3 Antall henvendelser fordelt på helseregion og fylke	31
Tabell 3.4 Andel saker sammenlignet med andel av anmeldte voldslovbrudd, på regionnivå (N=2545)	32
Tabell 4.1 Hvem tok kontakt?(N=2415)	34
Tabell 4.2 Hvem tok kontakt – instanstype	35
Tabell 4.3 Fordeling mellom ulike kontaktformer (beboer, dagbruker og deltaker i samtalegruppe gjelder kun for krisesentrene)	36
Tabell 4.4 Hvem tok kontakt – kontaktform. Prosent (N=2399)	37
Tabell 4.5 Kontaktform for ulike instanser. Prosent	38
Tabell 4.6 Voldsutsattes kjønn og tidligere kontakt (N=2372)	39
Tabell 4.7 Instanstype og tidligere kontakt (N=2413)	39
Tabell 4.8 Registrert eller ny bruker – hvem tok kontakt?	40
Tabell 4.9 Type vold og tidligere kontakt	40
Tabell 4.10 Kontakt med instansen tidligere i måleuka (N=2382)	41
Tabell 4.11 Kontakt med instansen tidligere i måleuka – registrert eller ny bruker (N=2383)	41
Tabell 4.12 Andel av sakene der den utsatte også har vært i kontakt med én eller flere andre instanser (N=2545)	42
Tabell 4.13 Gjennomsnittlig tall på kontakter med andre instanser i hver sak for de ulike instanstypene	43
Tabell 4.14 Henvisninger fra andre instanser	44
Tabell 4.15 Henvisninger til andre instanser	45
Tabell 5.1 Voldsutsatt – kjønn og alder (N=2442)	47
Tabell 5.2 Voldutsattes kjønn og type instans (N=2449)	48
Tabell 5.3 Voldstyper og voldsutsattes kjønn (N=2449)	49
Tabell 5.4 Voldstyper og alder (N=2483)	50
Tabell 5.5 Arenaer for vold og kjønn (N=2483)	50
Tabell 5.6 Henvendelser som gjelder vold i eget hjem fordelt på alder og kjønn (N=2122)	51
Tabell 5.7 Når skjedde volden/truslene siste gang?(N=2400)	52
Tabell 5.8 Voldsutøvere fordelt på kjønn (N=2659)	53
Tabell 5.9 Voldsutøvernes kjønn og alder (N=2677)	53
Tabell 5.10 Relasjon til utøver i forhold til voldsutsattes alder. Voldsutsatt er kvinne. Antall	54

Tabell 5.11 Relasjon til utøver i forhold til voldsutsattes alder. Voldsutsatt er mann. Antall	55
Tabell 5.12 Utsatt for liknende vold fra samme utøver tidligere?(N=2391)	55
Tabell 6.1 Har barnet vært vitne til overgrep eller selv direkte utsatt? Absolutte tall og andel av alle sakene (N=1176)	56
Tabell 6.2 Barn med egne saker registrert i de ulike instanstypene (N=1157)	57
Tabell 6.3 De utsatte barnas alder og kjønn (N=1138)	58
Tabell 6.4 Typer av vold som jenter og gutter var utsatt for (N=1138)	58
Tabell 6.5 Antall ulike voldstyper de utsatte barna hadde opplevd. (N=1164)	59
Tabell 6.6 Voldsutøvernes kjønn (N=1157)	59
Tabell 6.7 Antallet utøvere i de ulike alderskategoriene (N=1307)	60
Tabell 6.8 Utøvernes relasjon til det utsatte barnet (N=1462)	61
Tabell 6.9 Utsatt for liknende vold tidligere fra samme overgriper (N=1151)	61
Tabell 6.10 Hvor finner volden sted?(N=1157)	62
Tabell 6.11 Hvem tok kontakt?(N=1142)	63
Tabell 6.12 Den utsattes kontakt med andre instanser	63
Tabell 6.13 Antall barn/søsken i de ulike aldersgruppene	64

Sammendrag

Voldsmålingen «En uke med vold 2017» er gjennomført av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Målingen har til hensikt å gi et innblikk i hjelpeapparatets arbeid med saker som omhandler vold i nære relasjoner. Instansene som deltar i undersøkelsen har selv registrert saker de har arbeidet med i løpet av én bestemt uke. «En uke med vold» er ikke en måling av forekomsten av vold i nære relasjoner i Norge, men gir en indikator på hvor mange og hva slags voldssaker hjelpeapparatet stilles overfor i løpet av én gitt uke.

Målingen er den femte i sitt slag, og tidligere målinger har vært gjennomført i 2012, 2008, 2005 og 2003. Ved å gjennomføre undersøkelsen gjentatte ganger, har vi mulighet til å sammenligne funnene fra de ulike målingene og si noe om utviklingen over tid. I 2012 ble datainnsamlingen for første gang gjennomført elektronisk, i motsetning til tidligere år da spørreskjemaene ble besvart på papir og returnert per post. Undersøkelsen er gjennomført elektronisk også i år, noe som gir et godt grunnlag for å sammenligne årets resultater med resultatene fra 2012.

I årets måling ble alle landets krisesentre, sentre mot incest og seksuelle overgrep, overgrepsmottak, Vern for eldre-kontor, rådgivningskontor for kriminalitetsofre, Statens barnehus, politidistrikt, familievernkontor, barneverntjenester og barnevernvakter, samt sosialtjenester ved NAV invitert til å delta. At Statens barnehus og sentrene mot incest og seksuelle overgrep ble invitert er nytt av året, med unntak av dette er de inviterte instansene de samme som ved målingen i 2012.

Av 917 inviterte instanser var det 300 som svarte på undersøkelsen ved enten å registrere saker, eller opplyse om at de ikke hadde slike saker i løpet av den aktuelle uken. Av de 300 instansene var det 97 som oppga at de ikke hadde voldssaker, og 203 instanser som registrerte saker om vold i nære relasjoner. Det ble registrert til

sammen 2545 saker fra disse 203 instansene. Dette er en økning på 19,6 prosent fra 2012, da det ble registrert 2128 saker.

Endringer som observeres i forbindelse med voldsmålingen må først og fremst forstås som endringer i hjelpeapparatets arbeid med og oppmerksomhet rundt vold i nære relasjoner. I følge Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse har andelen voldsofre i Norge holdt seg noenlunde stabil de siste 30 årene, med en mulig nedgang de senere årene¹. NKVTS har tidligere gjennomført en omfangsundersøkelse om vold og voldtekt i Norge (Thoresen og Hjemdal, 2014). Her fant man at ca. 17 prosent av begge kjønn oppga å ha vært utsatt for minst én fysisk voldshandling fra partner i løpet av livet. Når det gjelder vold med stort fysisk skadepotensiale, fant man at 9,3 prosent av kvinner og 1,9 prosent av menn hadde vært utsatt for dette i løpet av livet. Selv om det alltid er knyttet noe usikkerhet til tallene i store befolkningsundersøkelser, er denne typen undersøkelser langt bedre egnet til å si noe om forekomsten av vold i nære relasjoner. Voldsmålingen er imidlertid egnet til å si noe om hvordan det arbeides med sakene fra hjelpeapparatets side. Vi får vite noe om hvem som kontakter hjelpeapparatet, og hvordan kontakten opprettes. Vi får også et innblikk i henvisninger mellom instansene.

«En uke med vold» synliggjør også i hvilke deler av hjelpeapparatet problemstillingen er mest aktuell. Målingen er samtidig med på å bevisstgjøre instansene selv om arbeid med vold i nære relasjoner. Selv om det er store variasjoner når det gjelder gjennomsnittlig antall registrerte saker per instans, ser vi at det arbeides med saker som omhandler vold i samtlige av de inviterte instanstypene.

Oppsummering av resultater

Svarprosenten i årets måling er på 34,5 prosent. Dette er høyere enn ved målingen i 2012, da den var på 28 prosent, men lavere enn i de foregående målingene. Antallet registrerte saker er likevel høyere enn noensinne. I likhet med i 2012, er svarprosenten lavest blant

¹ <https://www.ssb.no/vold>

sosialtjenestene og barneverntjenestene/-vaktene. For sosialtjenestene er den likevel tredoblet siden 2012.

Hver av de deltagende instansene har i gjennomsnitt registrert 8,02 saker. Dette er en svak økning fra 7,74 saker i 2012. I årets måling har mange av instansene fulgt oppfordringen om å delta til tross for at de ikke har arbeidet med vold, ved å svare «nei» på spørsmålet om de har hatt voldssaker. Dette har ført til en økt svarprosent, men trekker samtidig ned gjennomsnittet på antall saker per deltagende instans.

Barneverntjenestene og barnevernvaktene har registrert flest saker i årets måling. Deretter følger krisesentrene og familievernkontorene. Ser vi på antall saker per instans, er det politidistriktene som har registrert flest saker per instans som deltok. Deretter følger Statens barnehus og krisesentrene.

Helseregion Vest har, i likhet med i 2012, registrert færre saker enn forventet ut fra befolkningsgrunnlaget. Helseregion Sør-Øst har registrert flere saker enn forventet sammenlignet med befolkningsgrunnlaget. Sakene er likevel noe jevnere fordelt mellom helseregionene enn i 2012.

Sakene opprettes oftest ved at instansen blir kontaktet av en annen faginstans. Dette er tilfellet i 42 prosent av sakene. Dette er temmelig likt som i 2012, men en økning fra 2008. I samme periode har antallet saker opprettet på bakgrunn av kontakt fra den voldsutsatte selv gått ned fra 55 prosent i 2008 til 30 prosent i årets måling.

Sammenlignet med målingen i 2012 har det vært en økning i andelen saker hvor det har vært kontakt med andre instanser. I 85 prosent av sakene hadde den utsatte vært i kontakt med minst én annen instans.

Andelen av saker der den utsatte er mann eller gutt har vært jevnt økende i de siste målingene. Økningen av menn har vært størst i de yngre aldersklassene, noe som kan ses i sammenheng med økt

deltakelse fra barneverntjenestene/-vaktene og i årets måling også barnehusene. Også for menn over 25 år har det vært en økning i andelene, noe som kanskje kan tyde på en økt bevissthet rundt at menn også kan utsettes for vold i nære relasjoner. Likevel er det en klar overvekt av kvinner blant de utsatte.

I sakene som gjelder kvinner var psykisk vold den hyppigste årsaken til kontakt med hjelpeapparatet, tett fulgt av fysisk vold. For menn var det fysisk vold som var den vanligste årsaken til kontakt.

I 24 prosent av sakene var seksuell vold årsaken til kontakt, dette er en klar økning fra 2012. I over halvparten av sakene hadde den utsatte opplevd minst to former for vold, for kvinnelige utsatte var dette tilfelle for mer enn to tredjedeler.

Blant barna utsatt for vold i nære relasjoner er det omtrent like mange av hvert kjønn. Fysisk vold var den vanligste voldstypen barna hadde vært utsatt for, deretter fulgte psykisk vold. Mer enn halvparten av barna hadde vært utsatt for minst to ulike former for vold. Foreldre og steforeldre utgjør 80 prosent av utøverne i saker som omhandler barn utsatt for vold.

Summary

The project “A week of violence 2017” was conducted by the Norwegian Center for Violence and Traumatic Stress Studies (NKVTS) on behalf of the Ministry of Justice and Public Security. Its purpose was to provide an insight into the support services’ work on matters regarding violence in close relationships. Agencies participating in the survey have themselves registered cases they have been working on in one particular week. “A week of violence” is not a measurement of the occurrence of violence in close relationships in Norway, but provides an indicator of how many cases and what types of violence support services face over a given week.

The measurement is the fifth of its kind, and previous surveys have been conducted in 2012, 2008, 2005 and 2003. By conducting the survey repeatedly, we may compare the findings in 2017 with previous measurements and say something about development over time. In 2012, data collection was for the first time conducted electronically, as opposed to previous years when questionnaires were answered on paper and returned by mail. The survey has been conducted electronically this year as well, which provides a good basis for comparing this year’s results with those from 2012.

In this year’s survey, all the country’s shelters, centers against incest and sexual assault, assault centers for people exposed to sexual abuse, Protective services for the elderly, Service for victims of crime, Children’s houses, police districts, family counseling offices, child protection services and social services (NAV) were invited to participate. That the Children’s houses and the centers against incest and sexual assault were invited is new this year, otherwise the invited institutions are the same as in the measurement in 2012.

Of the 917 invited agencies, 300 respondents in the survey registered cases or declared that they did not have such cases during that specific week. Of the 300 instances, 203 agencies

registered cases of violence in close relationships, while 97 reported that they had no such cases. A total of 2545 cases were registered by these 203 instances. This is an increase of 19.6 percent from 2012, when 2128 cases were registered.

Changes observed in the “A week of violence”-surveys must first and foremost be understood as changes in the support system’s work with, and attention to, violence in close relationships. The living conditions survey of Statistics Norway raises the question of violence in the population, and suggests that the share of people subjected to violence has remained stable in the last 30 years, with a possible decrease over the last years¹. NKVTS has previously conducted a survey of violence and rape in Norway (Thoresen and Hjemdal, 2014). Here it was found that approximately 17 percent of both genders have been exposed to at least one physical act of violence from a partner during their lives. When it comes to violence with high physical injury potential, 9.3 percent of women and 1.9 percent of men had been exposed to this during their lives. Although there is always some uncertainty about figures in large population surveys, this type of study is far better suited to say something about the occurrence of violence in close relationships. This survey, however, is suited to say something about how things are done by the assistance agencies. We have received information about who it is that contacts support services, and how the contact is established. We also get an insight into referrals between instances.

“A week of violence” also reveals in which parts of the support services violence is a topical issue. The survey is at the same time raising awareness among agencies working with violence in close relationships. Although there are large variations in the average number of registered cases per agency, we see that there are cases involving violence in close relationships in all of the invited agency types.

¹ <https://www.ssb.no/en/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold>

Summary of results

The response rate in this year's measurement is 34.5 percent. This is higher than in the measurement in 2012, when it was 28 percent, but lower than in the previous measurements. However, the number of registered cases is higher than ever. As in 2012, the response rate is lowest among social services and child protection services. For social services it has, nevertheless, tripled since 2012.

Each of the participating agencies has recorded a total of 8.02 cases on average. This is a slight increase from 7.74 cases in 2012. In this year's survey, many of the services have participated despite not having worked with violence, by answering "no" to the question of whether they have had such cases. This has led to an increased response rate, but at the same time it reduces the average of the number of cases per participant.

The child protection services have registered most cases in this year's survey, followed by shelters and family counseling offices. Looking at the number of cases per instance, police districts have registered most cases per instance that participated in the survey, followed by Children's houses and shelters.

Health Region West has, as in 2012, registered fewer cases than expected given the size of the population base. Health Region South-East has registered more cases than expected given the size of its population base. However, the cases are somewhat more evenly distributed between health regions than they were in 2012.

The cases are usually created when the instance is contacted by another professional service. This is the case in 42 percent of the registered cases. This is quite similar to 2012, but an increase from 2008. In the same period, the number of cases created on the basis of contact from the victim has decreased from 55 percent to 30 percent in this year's survey.

Compared with the measurement in 2012, there has been an increase in the number of cases where there has been contact with other agencies. In 85 percent of the cases, the exposed had been in contact with at least one other service.

The proportion of cases where the victim is male has been steadily increasing in the last measurements. The increase of men has been greatest in the younger age groups, which can be seen in relation to increased participation from child protection services and in this year's measurement also the Children's houses. Also for men over the age of 25 there has been an increase, which may indicate increased awareness of the fact that men can also be subjected to violence in close relationships. Nevertheless, there is a clear majority of women among the exposed.

In cases involving women, psychological violence was the most frequent cause of contact with support services, closely followed by physical violence. For men, physical violence was the most common cause of contact. In 24 percent of the cases, sexual violence was the cause of contact, which is a clear increase from 2012. In more than half of the cases, the victim had experienced at least two forms of violence. For female victims, this was the case for more than two thirds.

Among children exposed to violence in close relationships, there are approximately as many boys as girls. Physical violence was the most common type of violence the children had been exposed to, followed by psychological violence. More than half of the children had been exposed to at least two different forms of violence. Parents and stepparents account for 80 percent of abusers in cases involving children exposed to violence.

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for undersøkelsen

Et av tiltakene i regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014–2017), «Et liv uten vold», var å gjennomføre en ny kartlegging av henvendelser til politi- og hjelpeapparat etter mønster fra målingene i 2003, 2005, 2008 og 2012. Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for tiltaket, og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress fikk i oppdrag å gjennomføre målingen.

Hensikten med voldsmålingen er blant annet å synliggjøre vold i nære relasjoner som et samfunnsproblem, og få mer kunnskap om hvordan ulike deler av hjelpeapparatet arbeider med dette. Et annet formål med voldsmålingen er å bevisstgjøre instansene selv om vold i nære relasjoner, og motivere dem til å prioritere arbeid med denne typen problematikk.

1.2. Design og praktisk gjennomføring

Elektronisk datainnsamling

I likhet med i 2012, ble datainnsamlingen i «En uke med vold 2017» gjennomført elektronisk. De inviterte instansene fikk tilsendt lenke til spørreskjemaet i elektronisk format, og fylte dette ut selv. Også denne gangen inngikk vi et samarbeid med Norsk senter for forskningsdata¹ (NSD). Vi benyttet NSDs løsning for innsamling av intervjudata over internett, NSD WebSurvey. NSD hadde ansvar for teknisk tilrettelegging i forbindelse med undersøkelsen, og bisto med veiledning og utsendelse av invitasjoner til instansene.

At datainnsamlingen er gjennomført på samme måte to målinger på rad, gir et godt grunnlag for å sammenligne tall fra årets måling med tallene fra 2012 (Hellevik og Hjemdal, 2012). Spørreskjemaet er i

1 Tidligere kalt Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

stor grad basert på skjemaene som ble benyttet i 2012, som igjen var basert på skjemaene fra 2008, 2005 og 2003. Kun små justeringer er foretatt for å bedre forståelsen av enkelte av spørsmålene.

Deltakende instanser

Det ble sendt ut invitasjoner til alle landets krisesentre, sentre mot incest og seksuelle overgrep, overgrepsmottak, Vern for eldre-kontor, rådgivningskontor for kriminalitetsofre, Statens barnehus, politidistrikt, familievernkontor, barneverntjenester og barnevernvakter, samt sosialtjenestene ved NAV-kontorene. At sentrene mot incest og seksuelle overgrep og Statens barnehus ble invitert, var nytt av året. Med unntak av disse er instansene de samme som i 2012.

Det ble i utgangspunktet sendt ut 945 invitasjoner. En del av instansene ønsket å få tilsendt invitasjoner til flere personer innenfor samme instans, og antallet instanser som ble invitert er dermed lavere enn 945. I tillegg ble det etter utsendelse foretatt enkelte korrigeringer, blant annet som følge av feil adresser, og tallet på inviterte instanser ble til slutt 917. Dette er færre enn i 2012, da det ble invitert 972 instanser. At færre instanser ble invitert til tross for at vi inkluderte to instanstyper som ikke tidligere hadde deltatt, skyldes blant annet en nedgang i antall enheter. Antall politidistrikt har for eksempel blitt redusert fra 27 til 12. Det ble også invitert færre barneverntjenester, som en følge av at flere har gått sammen om interkommunale løsninger. Tilsynelatende er det flere kommuner som har etablert en slik type løsning siden målingen i 2012. Det ble i tillegg lagt ned en innsats for på forhånd å identifisere flest mulig av kommunene som inngår i interkommunale samarbeid, for å unngå store mengder henvendelser om dette underveis i selve undersøkelsen.

I de tre første målingene var det et langt lavere antall instanser som ble invitert – 334 instanser i 2008, 315 instanser i 2005 og 274 instanser i 2003. I de nevnte målingene var kun noen barneverntjenester og NAV-kontor fra hvert fylke valgt ut til å delta. Siden 2012

har alle landets barneverntjenester og NAV-kontor blitt invitert til å delta.

Tidspunkt for måleuka

Målingen ble gjennomført i uke 17, fra 24. til 30. april 2017. Av ulike årsaker lot det seg ikke gjøre å legge målingen til samme tidspunkt som de to foregående målingene, som har vært gjennomført i slutten av september. Det ble lagt vekt på å velge en «vanlig» arbeidsuke, uten helligdager eller andre elementer som kan påvirke tallene i vesentlig grad.

Fristen for registrering av saker ble i utgangspunktet satt til 5. mai, men ble senere utvidet til 15. mai. Undersøkelsen var med andre ord åpen for instansene i tre uker. Instansene fikk tilsendt spørreskjemaet i papirversjon i tillegg til lenken til den elektroniske versjonen. Flere av instansene registrerte sakene først på papir, for deretter å overføre til det elektroniske skjemaet. Å ha muligheten til dette var spesielt nyttig for instanser der mange ulike ansatte registrerte saker, og i mange instanser er det ikke enkelt å få registrert henvendelsene på nett med en gang. Samtidig gjør denne løsningen at det kan ta litt tid å få samlet inn alle papirversjonene, og det ble derfor nødvendig å gi instansene god tid til å registrere sakene.

Rekruttering og informasjon til deltakerne

For å nå ut til instansene med informasjon om målingen, tok vi utgangspunkt i adresselistene fra 2012. Vi antok at det var mange endringer i e-postadressene siden den gang, ikke minst i de tilfellene hvor kun adressen til en bestemt kontaktperson var oppgitt. Det ble derfor lagt ned arbeid i å oppdatere adresselisten slik at forespørselen vår skulle nå frem til riktig instans. Vi sendte i midten av januar ut en e-post til alle de registrerte adressene, slik at vi fikk en oversikt over hvilke adresser som genererte feilmeldinger. I denne e-posten ba vi om at mottaker ga beskjed til oss dersom vedkommende ikke var riktig person for forespørselen, og ba om å få tilsendt riktig adresse til ønsket kontaktperson.

Den 3. april sendte vi ut en ny e-post til alle instansene. Denne e-posten inneholdt et informasjonsskriv med bakgrunn for undersøkelsen, informasjon om årets måling og en foreløpig tidsplan. Brevet inneholdt også en oppsummering av hovedfunnene fra 2012. I denne e-posten var det også vedlagt et brev fra justis- og beredskapsministeren med oppfordring til instansene om å delta i kartleggingen. Vi ba instansene om å bekrefte deltakelse på målingen, og oppgi e-postadresse dersom de ønsket invitasjon tilsendt til en annen adresse. Den 19. april, fem dager før målingen startet, sendte vi ut nok en e-post med en påminnelse om undersøkelsen, informasjon om registreringen samt spørreskjemaet i en pdf-versjon. Dette skjemaet kunne instansene skrive ut og bruke som kladd, for så å senere registrere på nett, dersom de ønsket det. I e-posten spesifiserte vi hvilke typer saker som ble definert som voldssaker i denne undersøkelsen.

En god del instanser bekreftet deltakelse i målingen på forhånd. Basert på erfaringer fra 2012, der mange instanser svarte på undersøkelsen til tross på at de ikke hadde bekreftet deltakelse på forhånd, sendte vi likevel ut invitasjon med innloggingsinformasjon til alle instansene (med unntak av noen få som meldte inn at de ikke ønsket å delta). I likhet med i 2012 var det flere instanser som svarte til tross for manglende forhåndspåmelding.

Registrering av saker

I begynnelsen av måleuka fikk instansene tilsendt en invitasjon via e-post med ytterligere informasjon om gjennomføring av undersøkelsen, og en unik påloggings-ID med tilhørende passord. For å gjøre innloggingen så smidig som mulig inneholdt e-posten også en lenke som gjorde at instansen ble pålogget automatisk dersom de trykket på denne.

Invitasjonen fra NSD inneholdt informasjon om hvilke typer saker som skulle registreres, i tillegg til definisjonen av vold i nære relasjoner i denne sammenhengen. Denne informasjonen fikk instansene også i informasjonsskrivet og i påminnelles-e-posten uka før. Underveis i løpet av måleuka var det noen av instansene

som hadde spørsmål til skjemaet, men for de fleste instansene foregikk utfyllingen uten problemer.

Oppfølging av instansene

Med et så høyt antall instanser som i årets måling, ville det vært for tidkrevende å følge opp hver enkelt av dem via telefon i tillegg til e-post. Før man gikk over til elektroniske spørreskjemaer, og inviterte vesentlig færre instanser, hadde man i større grad kapasitet til å ringe rundt til instansene, noe som ble gjennomført i 2005 og 2008. Vi valgte å sende ut en e-post med påminnelse til alle instansene fredagen i måleuka, der vi takket for deltakelse fra de som hadde registrert saker, og oppfordret de som ikke hadde svart til å gjøre det. I e-posten ble det også informert om at svarfristen ble forlenget med litt over en uke.

I likhet med i 2012, dreide oppfølgingsarbeidet seg hovedsakelig om å bistå instansene med å få tilsendt innloggingsinformasjon på nytt. Mange hadde problemer med å finne den tilsendte invitasjonen fra NSD. Å finne denne var nødvendig for å kunne logge seg inn og besvare undersøkelsen. For mange av instansene var det forvirrende at denne ble sendt fra en annen e-postadresse enn informasjonen de hadde fått tidligere, til tross for at de på forhånd ble opplyst om dette. Kanskje er dette et signal om at mange i hjelpeapparatet har travle arbeidshverdager og ikke tilstrekkelig med tid til å lese e-post godt nok. I tillegg var det for en stor andel av instansene ikke mulig å finne direkte e-postadresser, slik at vi måtte sende informasjonen til postmottaket i kommunen og be om videresending til riktig instans. En del av e-postene ble ikke videresendt herfra, eller ble videreformidlet til feil person.

Analyse

At datainnsamlingen ble gjennomført elektronisk, gjorde at datafilene ble raskt tilgjengelige for analyse etter at målingen var avsluttet. NSD sendte over ferdig datafil i SPSS-format. Analyser er foretatt ved bruk av statistikkprogrammet SPSS, versjon 24, R versjon 3.3.3 og Microsoft Excel 2010.

1.3. Metodiske utfordringer

Vi opplevde noen utfordringer knyttet til datainnsamlingen i årets voldsmåling. Målingen ble noe forsinket i forhold til planlagt tidspunkt, fordi det tok lengre tid enn beregnet å få godkjenning til å gjennomføre undersøkelsen fra personvernombudet (NSD)². Prosjektet ble i år vurdert som meldepliktig til personvernombudet, i motsetning til tidligere år. Dette gjorde at det lenge var usikkert når undersøkelsen kunne finne sted.

Som tidligere nevnt var det en utfordring å nå frem til alle instansene, da vi ikke fant adresseinformasjon til en del av dem og ble nødt til å sende informasjonen via sentraliserte postmottak. Dette var hovedsakelig en utfordring som gjaldt barneverntjenestene. Når det gjelder NAV-kontorene, hadde vi sannsynligvis noe mer treffsikker adresseinformasjon denne gangen sammenlignet med 2012, da en stor andel av e-postene måtte sendes gjennom NAV Kontaktsenter og trolig ikke kom frem til rett person. Vi identifiserte et mønster i e-postadressene og forholdt oss til dette, selv om vi ikke lyktes i å få bekreftet fra sentralt hold i NAV at adressene stemte. At det var omtrent tre ganger så mange NAV-kontorer som deltok i årets måling kan imidlertid tyde på at adressene stemte. Noe som også kan ha spilt inn på deltakelsen, var at vi fikk en person fra sentralt hold i NAV til å sende ut en motiverende e-post til alle kontorene med oppfordring om å delta i målingen. Etter dette økte oppslutningen noe. Ser vi på det totale antallet NAV-kontorer som ble invitert, var det likevel svært mange som valgte å ikke delta.

I 2012 hadde man stort hell med å gi utvalgte personer i instansene et særskilt ansvar for gjennomføringen av målingen. Det var først og fremst blant politiet dette ble gjennomført. Da fikk familievoldskoordinatorerne i de enkelte distriktene ansvar for registreringen, og for å involvere de andre medarbeiderne i sitt distrikt slik at

² NSD har her to ulike funksjoner. At vi benytter NSD sin programvare for innsamling av datamateriale over internett, NSD WebSurvey, påvirker ikke hvorvidt prosjektet blir vurdert som meldepliktig eller ikke av personvernombudet.

familievoldssakene ble registrert. Dette ble forsøkt gjentatt i årets måling. Dessverre ble dette av flere årsaker ikke like vellykket som i 2012.

Antall politidistrikter er siden forrige måling redusert fra 27 til 12, som en følge av politireformen som ble iverksatt 1. januar 2016. Vi henvendte oss til Politidirektoratet (POD) for å få kontaktinformasjon til familievoldskoordinatorne, og fikk tilsendt en oversikt på e-post. Det ble sendt ut e-post til hvert av distriktene, på lik linje som til resten av instansene. Det viste seg dessverre at listen var langt fra oppdatert, noe POD også hadde tatt et forbehold om da vi fikk den tilsendt. Flere av mottakerne jobbet nå i andre stillinger, og var ikke riktig mottaker for henvendelsen. Andre var riktige personer å henvende seg til, men tok det for gitt at vi også kontaktet andre innenfor samme distrikt. Det kom etter hvert frem at hos flere av distriktene var de tidligere distriktsinndelingene tydelig til stede i det daglige praktiske arbeidet, og at vi derfor burde ha kontaktet flere personer innenfor hvert distrikt enn det vi gjorde. At henvendelsene kunne og burde videresendes slik at man fikk involvert hele distriktet, ble dessverre ikke tydeliggjort godt nok fra vår side. En ringerunde til kontaktpersonene vi fikk oppgitt kunne sannsynligvis ha oppklart en del av disse misforståelsene på et tidligere tidspunkt, og burde vært gjennomført. Samtidig ble det i de tilsendte e-postene med informasjon om målingen flere ganger oppfordret til å gi beskjed dersom henvendelsen hadde kommet til feil person, så en noe større oppmerksomhet rundt dette fra mottakernes side kunne også ha hjulpet på noen av disse utfordringene. Da misforståelsene ble kjent for oss var måleuka allerede i gang, men vi prøvde å engasjere flere personer i distriktene til å etterregistrere saker slik at tallene skulle komme tettere opp til virkeligheten, noe som lyktes til en viss grad. Resultatet av denne situasjonen er likevel en lavere svarprosent blant politidistriktene i år enn i 2012, samt færre registrerte saker.

En generell utfordring blant alle instansene var manglende tid og kapasitet til å få gjennomført undersøkelsen i en travel arbeidshverdag. Blant instansene som valgte å la være å delta, var det hovedsakelig dette som ble oppgitt som årsak.

2. Utvalg og responsrate

2.1. Utvalg

Ved voldsmålingen i 2012 ble utvalget deltakende instanser tredoblet fra de tidligere målingene ved at alle landets barneverntjenester og barnevernvakter og alle sosialtjenestene ved NAV ble bedt om å delta. I de tidligere målingene hadde vi begrenset oss til bare å ta med fire av hver av disse instansene fra hvert fylke, og da i hovedsak fra de største kommunene i fylket. Også i 2017 har vi tatt med alle disse instansene, og i tillegg har vi denne gangen også inkludert barnehusene og sentrene mot incest og seksuelle overgrep.

Det ble sendt ut forespørsler til i alt 917 ulike instanser om å delta i målingen. Dette var noe færre enn i forrige måling i 2012 da 972 instanser ble kontaktet. Årsaken til at det ble sendt færre forespørsler denne gangen er i all hovedsak at det har vært en viss nedgang i antall enheter fra 2012 til 2017, for eksempel har antallet politidistrikt blitt redusert fra 27 til 12.

2.2. Responsrate

I alt var det 317 instanser som besvarte undersøkelsen, som gir en responsrate på 34,5 prosent, en noe høyere svarprosent enn i 2012 da svarprosenten var på 28,3. Imidlertid hadde 17 av disse instansene kun sendt inn tomme skjema, slik at 300 instanser opplyste om de hadde saker eller ikke. 97 av instansene, 10,6 prosent alle, opplyste at de ikke hadde noen saker, slik at det var 203 instanser, 22,1 prosent av alle, som opplyste at de hadde arbeidet med saker med vold i nære relasjoner i løpet av registreringsuka. Dette er omtrent samme andel som i 2012 da 23,4 prosent av alle de forespurte instansene oppga at de hadde arbeidet med saker. Den største forskjellen fra 2012 er at i 2017 var det mange flere instanser som svarte selv om de ikke hadde saker, 97 instanser i 2017 mot 48 i 2012, slik at oppfordringen til å svare

selv om en ikke hadde saker ser ut til å ha hatt større gjennomslag denne gangen.

Tabell 2.1 Instanser som hadde saker med vold i nære relasjoner i løpet av måleuka

	Antall	Prosent
Ja	203	22,1 %
Nei	97	10,6 %
Ikke svart eller tomme skjema	617	67,2 %
Total	917	100 %

Også denne gangen har likevel to tredjedeler av forespurte instanser ikke besvart undersøkelsen.

Tabell 2.2 Svarprosent fordelt på instanstype

	Forespurte instanser	Antall som svarte	Svarprosent 2017	Svarprosent 2012
Krisesenter	46	33	72 %	77 %
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	19	12	63 %	Deltok ikke
Overgrepsmottak	24	12	50 %	29 %
Vern for eldre	2	2	100 %	100 %
Rådgivningskontor for kriminalofre	13	6	46 %	57 %
Statens barnehus	11	6	55 %	Deltok ikke
Politidistrikt	12	8	67 %	89 %
Familievernkontor	43	29	67 %	74 %
Barneverntjenester og barnevernvakter	318	120	38 %	34 %
Sosialtjeneste v/NAV	429	89	21 %	7 %
Total	917	317*	35 %	28 %

* 17 av instansene sendte inn tomme skjema.

Den høyere svarprosenten i 2017 i forhold til 2012 skyldes først og fremst at en større andel av barneverntjenestene og barnevernvaktene, og ikke minst av NAV-kontorene, har svart i 2017. Også for overgrepsmottakene har svarprosenten økt, mens det for de øvrige instanstypene som deltok i 2012 har vært en nedgang eller ingen endring i andelen som har svart. Til tross for en høyere svarprosent i 2017 enn i 2012 fra barneverntjenestene og NAV-kontorene, er det

også denne gangen disse instanstypene som i minst grad har valgt å svare på undersøkelsen. En mulig årsak til dette kan være at våre henvendelser til disse instansene kanskje ikke alltid har nådd frem til korrekt instans eller person. Henvendelsene til instansene ble sendt ut som e-post, og flere av barneverntjenestene har ikke oppgitt egne e-postadresser, men benytter kommunale e-postmottak.

Tabell 2.3 Svarprosent fordelt på fylke

Fylke	Forespurte instanser	Antall som svarte	Svarprosent 2017	Svarprosent 2012	Prosentvis endring
Østfold	48	19	39,6 %	31,9 %	7,7 %
Akershus	57	25	43,9 %	50,0 %	-6,1 %
Oslo	32	18	56,3 %	68,2 %	-12,0 %
Hedmark	46	17	37,0 %	31,4 %	5,6 %
Oppland	51	15	29,4 %	24,1 %	5,3 %
Buskerud	43	22	51,2 %	45,5 %	5,7 %
Vestfold	30	15	50,0 %	27,0 %	23,0 %
Telemark	33	10	30,3 %	33,3 %	-3,0 %
Aust-Agder	23	7	30,4 %	13,3 %	17,1 %
Vest-Agder	28	8	28,6 %	35,5 %	-6,9 %
Rogaland	58	25	43,1 %	25,8 %	17,3 %
Hordaland	81	23	28,4 %	22,7 %	5,7 %
Sogn og Fjordane	49	11	22,4 %	26,0 %	-3,6 %
Møre og Romsdal	68	24	35,3 %	25,7 %	9,6 %
Sør-Trøndelag	44	12	27,3 %	17,1 %	10,2 %
Nord-Trøndelag	40	7	17,5 %	19,0 %	-1,5 %
Nordland	85	27	31,8 %	20,2 %	11,6 %
Troms	54	18	33,3 %	26,5 %	6,8 %
Finnmark	47	14	29,8 %	16,3 %	13,5 %
Total	917	317	34,6 %	28,3 %	6,3 %

På samme måte som i 2012 er det også i 2017 store forskjeller mellom fylkene i hvor store andeler av de forespurte instansene som har svart på henvendelsen. Til tross for en markert nedgang fra 2012 er det også denne gangen flest av instansene i Oslo som har svart. Den laveste svarprosenten finner vi denne gangen i Nord-Trøndelag. Størst prosentvis forbedring i svarprosenten finner vi i Vestfold, hvor 23 prosent flere instanser enn sist svarte denne gangen, fulgt av Rogaland og Vest-Agder hvor økningen i responsrate var på 17 prosent.

Selv om samlet svarprosent har gått opp fra 2012 til 2017 er den vesentlig lavere enn i undersøkelsen fra 2008, da 69 prosent av de forespurte instansene besvarte undersøkelsen, og i 2003 og 2005 da henholdsvis 80 prosent og 91 prosent deltok. En årsak til den lavere svarprosenten de to siste omgangene er at alle NAV-kontorene og barneverntjenestene nå er forespurt om å bli med, mot kun fire i hvert fylke i de tidligere undersøkelsene. I og med at disse instanstypene utgjør et flertall av det samlede antall forespurte instanser, trekker den lave responsraten for disse instansene også ned svarprosenten som helhet. Holder vi disse instansene utenfor blir svarprosenten ikke så veldig forskjellig fra 2012 til 2017, men fremdeles vesentlig lavere enn i de første tre undersøkelsene. Det kan derfor virke som om overgangen fra papirskjema returnert per vanlig post og til internettbasert web-skjema har medført at flere instanser har valgt ikke å svare.

3. Registrerte saker

3.1. Saker og instanstype

I «En uke med vold 2017» ble det registrert flere saker enn i noen av de foregående målingene. Det ble registrert til sammen 2545 saker som handlet om vold i nære relasjoner. I 2012 var tallet på registrerte saker 2128, og i 2008 ble det registrert 1357 saker. Det har vært en økning i saker for hver gang målingen har vært gjennomført.

Tabell 3.1 Andel av registrerte saker fordelt på instanstype

	Antall instanser	Antall saker	Prosentandel av sakene
Krisesenter	33	668	26,2 %
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	12	203	8,0 %
Overgrepsmottak	12	43	1,7 %
Vern for eldre	2	15	0,6 %
Rådgivningskontor for kriminalofre	6	5	0,2 %
Statens barnehus	6	145	5,7 %
Politidistrikt	8	253	9,9 %
Familievernkontor	29	411	16,1 %
Barneverntjenester og barnevernvakter	120	765	30,1 %
Sosialtjeneste v/NAV	89	37	1,5 %
Total	317*	2545	100 %

* 17 av instansene sendte inn tomme skjema.

Det var i alt 317 instanser som svarte, men 17 av disse sendte inn tomme skjema. Det var dermed 300 instanser som sendte inn svar som kunne benyttes i analysen. Av de 300 instansene var det 97 som oppga at de ikke hadde noen saker som omhandlet vold i nære relasjoner i den aktuelle uka. Det vil si at de 2545 sakene som handlet om vold ble registrert av de resterende 203 instansene. I 2012 var det 227 instanser som registrerte voldssaker, av i alt 275 deltagende instanser. Tallet på instanser som registrerte voldssaker har altså gått ned i 2017, men instansene har til sammen likevel

registrert litt over 400 flere saker enn i 2012. Dette er en økning i antall registrerte saker på 19,6 prosent.

I likhet med i 2012, er det barneverntjenestene/-vaktene og krisesentrene som har registrert flest saker. Barneverntjenestene har registrert 30,1 prosent av materialet i undersøkelsen, mens krisesentrene står for 26,2 prosent. Antallet barneverntjenester/-vakter er imidlertid vesentlig høyere enn antall krisesentre. Det vil si at krisesentrene i gjennomsnitt har registrert flere saker per instans.

Tabell 3.2 Gjennomsnittlig antall saker per instans (N=2545)

	Antall
Krisesenter	20,2
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	16,9
Overgrepsmottak	3,6
Vern for eldre	7,5
Rådgivningskontor for kriminalofre	0,8
Statens barnehus	24,2
Politidistrikt	31,6
Familievernkontor	14,2
Barneverntjenester og barnevernvakter	6,4
Sosialtjeneste v/NAV	0,4
Total	8,02

I 2017 var det i snitt 8,02 registrerte saker per instans som svarte. Dette er en økning fra et snitt på 7,74 saker i 2012. I og med at det var flere instanser enn tidligere som i årets måling oppga at de ikke hadde saker, men som likevel deltok i undersøkelsen, betyr dette at økningen i antall saker blant instansene som faktisk hadde voldssaker er enda høyere. 2545 voldssaker ble registrert av 203 instanser, noe som vil si at disse i snitt registrerte 12,5 saker hver.

Gjennomsnittlig antall registrerte saker har økt for alle instansene sammenlignet med 2012, med unntak av Vern for eldre, rådgivningskontorene for kriminalitetsofre og NAV-kontorene. Vern for eldre har kun to kontorer og et lavt antall saker totalt, og det skal derfor få saker til for å endre gjennomsnittet vesentlig. I dette tilfellet er det snakk om fire saker mindre i løpet av uka enn for fem år siden, noe

som trolig skyldes tilfeldige variasjoner. Det er imidlertid noe mer overraskende at gjennomsnittet for rådgivningskontorene for kriminalitetsofre har gått ned fra 2,8 til 0,8 – fra 23 saker i 2012 til fem saker i 2017. Når det gjelder nedgangen i gjennomsnittet fra NAV-kontorene, skyldes dette først og fremst at en høy andel NAV-kontorer har fulgt oppfordringen fra oss om å delta selv om de ikke har hatt noen voldssaker. Det er registrert omtrent like mange voldssaker fra NAV-kontorene (37 i 2017 mot 33 i 2012), men i og med at mange har svart «nei» på spørsmålet om de har saker, blir gjennomsnittet lavt.

Gjennomsnittlig antall saker registrert av det enkelte politidistrikt har ikke uventet økt markant. Dette skyldes nok hovedsakelig sammenslåingen av politidistrikter, og at voldssakene dermed er fordelt på færre enheter. Antallet registrerte voldssaker har som tidligere nevnt sunket, men vi mistenker at dette hovedsakelig skyldes metodiske utfordringer og problemer med å få engasjert de riktige personene i distriktet til å ta ansvar for registreringen.

En annen instanstype som har hatt en økning i gjennomsnittlig antall saker, er familievernkantorene. Her ser vi en reell økning i antall registrerte saker, fra 292 i 2012 til 411 i 2017. At flere av instansene har hatt en økning i antall registrerte saker, og at gjennomsnittet er høyere enn i 2012, kan ha flere forklaringer. En forklaring kan være at stadig flere oppsøker hjelpeapparatet for denne typen problematikk. Det kan også være at enkelte av instansene har større fokus på vold i nære relasjoner enn tidligere. Dette kan eksempelvis føre til at instansene er flinkere til å synliggjøre tilbudet sitt overfor brukerne nå enn tidligere, men også til at de vurderer det som viktig å delta på denne typen undersøkelser og er nøye med å få registrert saker de arbeider med.

3.2. Saker og geografi

Tabell 3.3 Antall henvendelser fordelt på helseregion og fylke

	Antall saker (N=2545)	Prosent av sakene	Prosent av befolkningen	Differanse saker/ befolkningsgrunnlag
Finnmark	37	1,5	1,4	+0,1
Nordland	94	3,7	3,1	+0,6
Troms	63	2,5	4,6	-2,1
<i>Helseregion Nord</i>	<i>194</i>	<i>7,6</i>	<i>9,1</i>	<i>-1,4</i>
Møre og Romsdal	145	5,7	5,1	+0,6
Nord-Trøndelag	68	2,7	2,6	+0,1
Sør-Trøndelag	144	5,7	6,0	-0,3
<i>Helseregion Midt</i>	<i>357</i>	<i>14,0</i>	<i>13,7</i>	<i>+0,4</i>
Hordaland	231	9,1	9,9	-0,8
Rogaland	207	8,1	9,0	-0,9
Sogn og Fjordane	36	1,4	2,1	-0,7
<i>Helseregion Vest</i>	<i>474</i>	<i>18,6</i>	<i>21,0</i>	<i>-2,4</i>
Aust-Agder	70	2,8	2,2	+0,6
Buskerud	88	3,5	5,3	-1,8
Telemark	22	0,9	3,3	-2,4
Vest-Agder	62	2,4	3,5	-1,1
Vestfold	122	4,8	4,7	+0,1
Akershus	197	7,7	11,5	-3,8
Hedmark	116	4,6	3,7	+0,9
Oppland	95	3,7	3,6	+0,1
Oslo	544	21,4	12,7	+8,7
Østfold	204	8,0	5,6	+2,4
<i>Helseregion Sør-Øst</i>	<i>1520</i>	<i>59,7</i>	<i>56,1</i>	<i>+3,7</i>
Total	2545	100	100	0

Helseregion Vest har det laveste antall saker i forhold til befolkningsgrunnlaget. Alle de tre fylkene i regionen har registrert færre saker enn befolkningsgrunnlaget skulle tilsi. At helseregion Vest registrerte færrest saker fant man også i 2012, men avstanden sammenlignet med befolkningsgrunnlaget er ikke like stor som i 2012, da differansen var på -5,5 prosent. I årets måling er differansen -2,4 prosent.

Også helseregion Nord har et lavere antall saker enn man kunne forvente ut fra befolkningsgrunnlaget. I Finnmark og Nordland er det noen flere saker enn forventet, mens Troms fylke har færre saker. Dette er ikke overraskende i dette tilfellet, fordi flere av instansene som holder til i Tromsø på forhånd hadde gitt beskjed om at de ikke kom til å delta. I tillegg var det flere instanser i regionen som hadde ulike samlinger eller kurs den aktuelle uka, og informerte om at de på grunn av dette kom til å registrere færre saker enn normalt.

Helseregion Sør-Øst står for den største andelen av sakene sammenlignet med befolkningsgrunnlaget. I 2012 var disse to separate regioner, der region Sør hadde langt flere saker enn forventet, mens region Øst hadde noen færre. Ser vi på fylkesnivået, ser vi at Oslo har klart flest saker i forhold til befolkningsgrunnlaget, med 8,7 prosent flere saker enn forventet. Samtidig har Akershus 3,8 prosent færre saker enn forventet. Dette gir imidlertid ikke et helt riktig bilde av situasjonen, da en del saker som er registrert i Oslo fylke sannsynligvis tilhører Akershus.

Årsaken til dette er at enkelte instanser, hovedsakelig politidistriktene, mottar og registrerer henvendelser fra flere fylker. Siden vi ikke kan vite hvor mange av sakene som stammer fra hvilket fylke, har vi valgt å knytte instansenes saker til det fylket eller den kommunen der de har sitt hovedsete. For noen av instansene, og da særlig politidistriktene som står for en høy andel av sakene, vil dette kunne slå noe skjevt ut på tallene på fylkesnivå. På helseregionnivå oppstår ikke den samme utfordringen. Samlet sett ser vi at det her er relativt små forskjeller, men at de forskjellene vi finner er temmelig like som ved målingen i 2012.

Tabell 3.4 Andel saker sammenlignet med andel av anmeldte voldslovbrudd, på regionnivå (N=2545)

	Andel av sakene	Andel av anmeldt voldslovbrudd	Differanse
Helseregion Nord	7,6 %	9,9%	-2,3
Helseregion Midt	14,0%	10,1%	+3,9
Helseregion Vest	18,6%	19,3%	-0,7
Helseregion Sør-Øst	59,7%	60,7%	-1,0

I tabellen over har vi sammenlignet andelen av registrerte saker fra målingsuka med andelen anmeldte lovbrudd som dreier seg om vold og mishandling, i de ulike regionene. Vi finner ikke veldig store forskjeller, men region Midt skiller seg ut ved å ha en større andel av saker registrerte saker i forhold til anmeldte lovbrudd – regionen står for 14 prosent av sakene i målingen, men har bare 10,1 prosent av de anmeldte sakene. I de øvrige regionene er andelen registrerte saker mindre enn andelen av anmeldte lovbrudd.

4. Kontakt med hjelpeapparatet

Vi har ved hjelp av spørreskjemaet innhentet informasjon om hvordan sakene kommer inn til hjelpeapparatet, hvem som tar kontakten, hvordan kontakten opprettes, om den registrerte saken er en ny sak i løpet av måleuka eller om den også ble arbeidet med før måleuka, om hvilken kontakt de ulike instansene har hatt med andre instanser om saken, samt om de har fått den henvist fra eller har henvist den til andre instanser. Disse opplysningene forteller oss mye om hvordan de ulike instanstypene arbeider med sakene.

4.1. Hvem tar kontakt?

Tabell 4.1 Hvem tok kontakt?(N=2415)

	Antall saker	Prosent
Den voldsutsatte kontaktet oss	757	29,7 %
Vi kontaktet den voldsutsatte	25	1 %
Annen faginstans kontaktet oss	1079	42,4 %
Voldsutøver(ne) kontaktet oss	114	4,5 %
Andre kontaktet oss	440	17,3 %
Total	2415	100 %

Det mest vanlige er at saken kommer til instansene ved at en annen faginstans kontakter dem og henviser saken til dem. Ser vi på de tidligere målingene finner vi at denne andelen er relativt uendret fra siste måling i 2012, da det var 41,7 prosent av sakene som kom fra en annen instans. Går vi tilbake til målingen i 2008 finner vi imidlertid at under en fjerdedel av sakene, 23 prosent, kom fra andre instanser. På den andre siden har andelen saker hvor den første kontakten tas av den utsatte selv sunket, fra 55 prosent i 2008, til 34 prosent i 2012 og til 30 prosent i årets måling. At den første kontakten opprettes ved at instansene selv tar kontakt med den voldsutsatte forekommer svært sjelden, kun i en prosent av sakene. Dette er relativt uforandret fra de tidligere målingene, i 2008 var det

også en prosent av sakene, i 2012 tre prosent. Det er heller ikke særlig vanlig at det er voldsutøver som kontakter instansen, både i årets måling og i 2012 skjedde det i fire prosent av sakene, i 2008 i seks prosent.

Tabell 4.2 Hvem tok kontakt – instanstype

	Voldsutsatt		Vi tok kontakt		Annen faginstans		Voldsutøver		Andre	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Politidistrikt	66	27,2%	11	4,5%	94	38,7%	4	1,6%	68	28,0%
Krisesenter	267	41,7%	3	0,5%	246	38,5%	2	0,3%	122	19,0%
Familievernkontor	204	52,6%	0	0,0%	42	10,8%	101	26,0%	41	10,6%
Barneverntjenester og barnevernvakter	46	6,3%	8	1,1%	530	73,3%	6	0,8%	134	18,4%
Sosialtjeneste v/NAV	17	51,4%	3	8,6%	11	31,4%	1	2,9%	2	5,7%
Vern for eldre	8	57,1%	0	0,0%	5	35,7%	0	0,0%	1	7,1%
Rådgivningskontor for kriminalitetsofre	5	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Overgrepsmottak	18	47,6%	0	0,0%	19	45,2%	0	0,0%	3	7,1%
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	125	66,5%	0	0,0%	39	20,7%	0	0,0%	24	12,8%
Statens barnehus	1	0,7%	0	0,0%	93	66,9%	0	0,0%	45	32,4%

Det er imidlertid store forskjeller mellom instansene i hvordan den første kontakten om sakene ble opprettet. Mens det var den voldsutsatte som tok kontakt i samtlige saker ved rådgivningskontorene for kriminalitetsofre og i to tredjedeler av sakene ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep, var det bare en sak hvor den utsatte hadde tatt kontakt ved Statens barnehus og seks prosent av sakene ved barneverntjenestene. For politidistriktenes del er den relativt lave andelen av sakene hvor den utsatte selv har tatt kontakt, og den relativt høye andelen hvor saken kommer fra en annen faginstans, noe misvisende. Reduksjonen i antall politidistrikter har medført at flere av sakene det arbeides med ved det nye politidistriktet er oversendt fra et av de gamle distriktene, og dermed registrert som om det ikke er den utsatte selv, men en annen faginstans, som har tatt kontakten. Det er barneverntjenestene og barnehusene som får størst andel av sakene fra andre faginstanser. At det i 2012 er flere barneverntjenester med

enn i de tidligere målingene, og at barnehusene for første gang er med i år, forklarer dermed mye av den generelle økingen i andel saker som kommer til instansene fra andre faginstanser.

4.2. Hvordan opprettes kontakt?

Tabell 4.3 Fordeling mellom ulike kontaktformer (beboer, dagbruker og deltaker i samtalegruppe gjelder kun for krisesentrene)

	Antall	Prosent
Personlig oppmøte	571	23,7
Telefon	1031	42,8
Brev/e-post	368	15,3
SMS	10	0,4
Hjemmebesøk/utrykning	67	2,8
Beboer	139	5,8
Dagbruker	78	3,2
Deltaker i samtalegruppe	13	0,5
Annet	134	5,3
Total	2411	100

I de fleste tilfeller ble kontakten med instansen opprettet gjennom telefonen. Dette er tilsvarende som i 2012, da 45 prosent av kontaktene var via telefon. I underkant av en fjerdedel var i form av personlig oppmøte hos instansen. Dette er omtrent samme andel som i 2012, da det var 27 prosent, men en vesentlig nedgang fra 2008 da hele 44 prosent av kontaktene ble opprettet via personlig oppmøte. 15 prosent av kontaktene tas via e-post eller brev, en økning fra 12 prosent i 2012.

Tabell 4.4 Hvem tok kontakt – kontaktform. Prosent (N=2399)

	Voldsutsatt	Vi tok kontakt	Annen faginstans	Voldsutøver	Andre
Personlig oppmøte	26,7 %	20,0 %	20,9 %	21,1 %	26,1 %
Telefon	55,7 %	24,0 %	31,9 %	76,3 %	39,7 %
Brev/e-post	3,9 %	0,0 %	27,3 %	1,8 %	9,9 %
SMS	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
Hjemmebesøk/ utrykning	0,9 %	36,0 %	3,1 %	0,0 %	4,1 %
Beboer	3,9 %	0,0 %	8,2 %	0,0 %	4,8 %
Dagbruker	4,8 %	0,0 %	2,0 %	0,0 %	4,8 %
Deltaker i samtalegruppe	1,1 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,7 %
Annet	2,0 %	20,0 %	6,4 %	0,9 %	9,6 %

Det er først og fremst andre faginstanser som benytter seg av e-post eller brev. Det har her også vært en økning fra 2012, da litt over 20 prosent av kontaktene fra andre faginstanser var av denne formen, noen som antakeligvis skyldes en generell øking i bruk av e-post som kommunikasjonsform mellom faginstanser. For både voldsutsatt og voldsutøver er det personlige henvendelser, enten via personlig oppmøte eller telefonkontakt, som er mest vanlig. Fire av fem kontakter fra de utsatte og nesten alle kontakter fra utøverne skjedde på denne måten. Imidlertid er det en markant forskyving i fordelingen mellom disse to kontaktformene fra målingen i 2012 til årets måling. Mens nesten halvparten av de personlige henvendelsene fra de utsatte i 2008 var i form av personlig oppmøte, tas nå kontakten via telefon dobbelt så ofte som at den utsatte møter opp personlig. Også for utøvernes del er en større andel av henvendelsene i 2017 via telefon, mens personlig oppmøte er tilsvarende redusert. Der hvor instansen selv tok kontakt var det hjemmebesøk eller utrykning til den voldsutsatte som var mest vanlig, og ble brukt i nesten dobbelt så stor andel av disse sakene i 2017 som i 2012.

Det er store forskjeller mellom de ulike instanstypene i hvordan kontakten opprettes.

Tabell 4.5 Kontaktform for ulike instanser. Prosent

	Personlig oppmøte	Telefon	Brev/e-post	SMS	Hjemmebesøk/utrykning	Beboer	Dag-bruker	Samtale-gruppe	Annet
Politidistrikt	32,2%	33,5%	9,5%	0,4%	14,0%	–	–	–	9,5%
Krisesenter	14,4%	46,1%	2,5%	0,3%	0,2%	20,9%	12,2%	2,0%	1,4%
Familievernkontor	25,1%	67,8%	5,4%	0,3%	0,0%	–	–	–	1,3%
Barneverntjeneste/ barnevernvakter	21,5%	31,1%	36,2%	0,0%	4,1%	–	–	–	6,8%
Sosialtjeneste v/NAV	48,6%	22,9%	5,7%	2,9%	5,7%	–	–	–	14,3%
Vern for eldre	28,6%	64,3%	0,0%	0,0%	0,0%	–	–	–	7,1%
Rådgivningskontor kriminalitetsofre	0,0%	60,0%	20,0%	20,0%	0,0%	–	–	–	
Overgrepsmottak	61,9%	33,3%	2,4%	0,0%	0,0%	–	–	–	2,4%
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	28,6%	59,5%	8,1%	2,2%	0,0%	–	–	–	1,6%
Statens barnehus	36,4%	16,4%	20,0%	0,0%	0,0%	–	–	–	27,1%
Andel av totalen	23,8%	42,7%	15,3%	0,4%	2,8%	5,7%	3,2%	0,5%	5,5%

Mens det i nesten to tredjedeler av sakene ved overgrepsmottakene var den utsatte som selv møtte opp ved mottaket var ikke det tilfellet i noen av sakene ved rådgivningskontorene. Ved familievernkontorene og Vern for eldre er det i omtrent to tredjedeler av sakene telefon som har vært kontaktform. Brev og e-post er først og fremst brukt i barneverntjenestene, og hjemmebesøk og utrykning gjøres først og fremst av politiet.

4.3. Tidligere kontakt?

Registreringen av saker instansene arbeidet med i måleuka skulle omfatte både nye saker hvor kontakten ble etablert første gang i løpet av uka, og saker hvor den første kontakten hadde vært opprettet tidligere, men som det ble arbeidet aktivt med i løpet av måleuka. Omtrent en tredjedel av sakene, 29 prosent, var nye saker. Dette er en nedgang fra 2012 hvor 35 prosent av sakene var nye saker.

Tabell 4.6 Voldsutsattes kjønn og tidligere kontakt (N=2372)

	Kvinne (N=1661)	Mann (N=689)
Registrert bruker	72,8 %	67,5 %
Ny bruker	27,2 %	32,5 %
Total	100 %	100 %

Det var en litt større andel av sakene hvor den utsatte var kvinne der kontakten hadde blitt opprettet før måleuka. En slik kjønnsforskjell fant vi også i 2008, men ikke i 2012.

Tabell 4.7 Instanstype og tidligere kontakt (N=2413)

	Allerede registrert bruker	Ny bruker	N
Politidistrikt	41,0 %	59,0 %	244
Krisesenter	71,9 %	28,1 %	640
Familievernkontor	68,9 %	31,1 %	386
Barneverntjenester og barnevernvakter	73,2 %	26,8 %	720
Sosialtjeneste v/NAV	71,4 %	28,6 %	35
Vern for eldre	64,3 %	35,7 %	14
Rådgivningskontor for kriminalofre	75,0 %	25,0 %	4
Overgrepsmottak	31,0 %	69,0 %	42
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	85,6 %	14,4 %	188
Statens barnehus	60,0 %	40,0 %	140
Andel av totalen	68,3 %	31,7 %	2413

De høyeste andelen nye saker finner vi hos overgrepsmottakene og politiet. Størst andel saker hvor den første kontakten ble tatt før måleuka finner vi ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep, men også barneverntjenestene, krisesentrene og NAV-kontorene arbeidet med mange saker hvor den første kontakten var opprettet tidligere.

Sammenliknet med målingene i 2008 og 2012 har det vært en økning i andelen saker med allerede registrerte brukere ved flere av instanstypene, særlig ved barneverntjenestene hvor andelen økte fra 61 prosent i 2012 til 73 prosent i 2017. Dette kan tyde på at det

arbeides mer inngående og over lengre tid med sakene nå enn tidligere.

Tabell 4.8 Registrert eller ny bruker – hvem tok kontakt?

	Voldsutsatt		Vi tok kontakt		Annen faginstans		Voldsutøver		Andre	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Registrert bruker	548	32,3 %	14	0,8 %	766	45,2 %	68	4,0 %	298	17,6 %
Ny bruker	203	29,3 %	11	1,6 %	306	44,2 %	44	6,4 %	128	18,5 %

Både i de sakene som hadde vært registrert før måleuka og i de nye sakene var det andre faginstanser som hadde tatt kontakten i flest saker. Som vi ser er det svært sjelden at det er instansene selv som tar kontakt med den utsatte.

Tabell 4.9 Type vold og tidligere kontakt

	Fysisk vold	Seksuell vold	Psykisk vold	Trusler om vold	Økonomisk/materiell vold	Annet
Registrert bruker	70,2 %	76,6 %	74,6 %	77,5 %	79,0 %	79,0 %
Ny bruker	29,8 %	23,4 %	25,4 %	22,5 %	21,0 %	21,0 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Det er en noe større andel nye saker blant sakene hvor det inngår fysisk vold enn i saker med de andre voldstypene, og færrest nye saker blant de som omfatter økonomiske og materielle overgrep. Sammenliknet med målingen i 2012 er det en mindre andel nye saker for alle voldstypene.

4.4. Tidligere kontakt i måleuka

I tillegg til å registrere om saken var en ny sak, eller om den voldsutsatte eller andre på vegne av den utsatte hadde vært i kontakt med instansen før måleuka, ble instansene også spurt om det hadde vært kontakt tidligere i måleuka, altså om det hadde vært flere kontakter samme uke. I en fjerdedel av sakene hadde det vært flere kontakter i løpet av uka, i ti prosent av sakene minst tre ganger.

Sammenlikner vi med tilsvarende tall fra 2012 finner vi at det er en svak økning i andelen saker det arbeides med flere ganger i løpet av uka. Ser vi på i hvilke instanser det er mest vanlig med flere kontakter i løpet av måleuka, er det ved siden av kriesesentrene (hvor jo en del av de utsatte bor på senteret) særlig i barneverninstansene og sentrene mot incest og seksuelle overgrep det er gjentatt kontakt. Den generelle økningen i gjentatte kontakter i uka skyldes derfor i stor grad at det i denne siste målingen er flere barneverntjenester som deltar og at sentrene mot incest og seksuelle overgrep ikke var med i 2012.

Tabell 4.10 Kontakt med instansen tidligere i måleuka (N=2382)

	Antall	Prosent
Nei	1779	74,7 %
Ja, en gang	273	11,5 %
Ja, to ganger	89	3,7 %
Ja, tre eller flere ganger	241	10,1 %
Total	2382	100 %

På samme måte som ved de tidligere målingene er det først og fremst saker hvor kontakten var opprettet før måleuka som det arbeides med flere ganger i løpet av uka, og det er også først og fremst i disse sakene hvor det er endring fra 2012.

Tabell 4.11 Kontakt med instansen tidligere i måleuka – registrert eller ny bruker (N=2383)

	Registrert bruker		Ny bruker	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Nei	1083	66,4 %	700	93,1 %
Ja, en gang	233	14,3 %	39	5,2 %
Ja, to ganger	84	5,2 %	3	0,4 %
Ja, tre eller flere ganger	231	14,2 %	10	1,3 %
Total	1631	100 %	752	100 %

Ettersom også en større andel av sakene i 2017 enn tidligere er saker som har vært registrert før måleuka, kan det se ut til en større andel av sakene i 2017 er saker som det arbeides med over lengre tid.

Tabell 4.12 Andel av sakene der den utsatte også har vært i kontakt med én eller flere andre instanser (N=2545)

Klienten hadde også kontakt med	Antall	Prosent
Politiet	1276	50,1 %
Sosialtjenesten	632	24,8 %
Helsevesenet	953	37,4 %
Barneverntjenesten	1408	55,3 %
Familievernet	646	25,4 %
Krisesenteret	642	25,2 %
Psykisk helsevern	583	22,9 %
Rådgivningskontor for kriminalitetsofre	65	2,6 %
Skole eller barnehage	933	36,7 %
Vern for eldre	20	0,8 %
Pleie- og omsorgssektoren	42	1,7 %
Andre	429	16,9 %

At sakene ofte er omfattende og arbeidskrevende går også frem av oversikten over kontakter med andre instanser i saken. I 85 prosent av sakene hadde den utsatte vært i kontakt med minst en annen instans, i halvparten av sakene hadde det vært kontakt med minst tre andre instanser. Det er først og fremst politiet og barneverntjenesten den utsatte har hatt kontakt med ved siden av den instansen som har registrert saken i vår måling. Sammenliknet med målingen i 2012 har det vært en økning i andelen saker hvor det har vært kontakt med andre instanser, og for så godt som alle instanstypene.

Tabell 4.13 Gjennomsnittlig tall på kontakter med andre instanser i hver sak for de ulike instanstypene

	Gjennomsnitt	Antall
Politidistrikt	2,2	253
Krisesenter	3,6	668
Familievernkontor	2,5	411
Barneverntjenester og barnevernvakter	3,0	765
Sosialtjeneste v/NAV	4,0	37
Vern for eldre	2,5	15
Rådgivningskontor for kriminalofre	2,2	5
Overgrepsmottak	2,1	43
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	2,8	203
Statens barnehus	3,1	145
Total	3,0	2545

Det er i saker registrert ved NAV-kontorene det er oppgitt at den utsatte har hatt flest kontakter med andre instanser, etterfulgt av saker registrert ved krisesentrene. Færrest kontakter med andre instanser finner vi i sakene fra overgrepsmottakene, politiet og rådgivningskontorene for kriminalofre. Dette kan ha sammenheng med at disse instanstypene nok i større grad enn de øvrige er de instansene saken først kommer til, enten det er i form av en anmeldelse, en vurdering om anmeldelse, eller en medisinsk undersøkelse og behandling. Sammenliknet med 2012 er det en økning i antallet kontakter med andre instanser i den enkelte sak for de fleste av instanstypenes del, størst har økningen vært for NAV-kontorene hvor gjennomsnittet har fordoblet seg fra to til fire kontakter, men også for politidistriktene og krisesentrene har det vært en markant økning.

Den utsattes kontakt med andre instanser kan enten være i form av at den instansen som har registrert saken i vår måling har fått saken henvist fra en annen instans, eller at de har henvist saken til en annen instans, eller at saken er registrert hos en annen instans uten at det har vært snakk om henvisninger, for eksempel ved at den utsatte selv har tatt kontakt med den andre instansen.

Tabell 4.14 Henvisninger fra andre instanser

	Krise-senter	Senter mot incest og SO	Over-greps-mottak	Vern for eldre	Rådgivnings-kontor for kriminalitets-ofre	Statens barne-hus	Politi-distrikt	Familie-vern-kontor	Barne-vern-tjeneste/ barne-vern-vakt	Sosial-tjeneste v/NAV
Henvist fra	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall
Politi	23	–	9	2	–	48	21	1	69	–
Sosial-tjeneste	13	–	–	–	–	1	2	1	2	–
Helsevesen	7	2	4	2	1	–	2	2	16	–
Barnevern	33	–	–	–	–	7	28	19	–	1
Familievern	6	–	–	–	–	–	1	–	2	–
Krisesenter	–	–	1	–	–	–	8	–	12	–
Psykisk helsevern	2	4	2	–	–	2	–	1	6	1
Rådgivnings-kontor kriminalitetsofre	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Skole/ barnehage	8	1	–	–	–	1	6	–	57	–
Vern for eldre	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pleie og omsorg	–	–	1	1	–	–	–	–	–	–
Andre	6	2	2	–	–	–	1	–	18	–
Total	99	10	19	5	1	59	69	24	182	2
Andel av sakene i instansen som er henvist fra andre	14,8 %	4,9 %	44,2 %	33,3 %	20,0 %	40,7 %	27,3 %	5,8 %	23,8 %	5,4 %

Ser vi hvor de ulike instanstypene har fått henvisninger fra finner vi at det er barneverntjenestene som tallmessig får flest saker overført fra andre, og da først og fremst fra politiet og fra skole og barnehage, men det er overgrepsmottakene ved siden av barnehusene som får den største andelen av sakene sine henvist fra

andre. Minst andel av sakene henvist fra andre finner vi ved sentrene for incest og seksuelle overgrep, NAV-kontorene og familievernkantorene.

Tabell 4.15 Henvisninger til andre instanser

	Krise- senter	Senter mot incest og SO	Over- greps- mottak	Vern for eldre	Rådgiv- nings- kontor for krimi- nalitets- ofre	Statens barne- hus	Politi- distrikt	Familie- vern- kontor	Barne- vern- tjeneste/ barne- vern- vakt	Sosial- tjeneste v/NAV
Henvist til	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall
Politi	66	2	1	–	2	–	–	7	131	1
Sosial- tjeneste	104	1	1	–	–	–	–	1	10	–
Helsevesen	51	3	1	1	–	4	20	1	27	3
Barnevern	95	3	7	–	–	–	37	12	–	2
Familievern	70	–	–	–	–	–	–	–	16	–
Krisesenter	–	2	2	–	–	–	14	5	17	2
Psykisk helsevern	22	3	1	3	–	5	1	6	37	3
Rådgivnings- kontor kriminalitets- ofre	11	5	–	–	–	–	–	1	3	1
Skole/ barnehage	25	2	–	–	–	–	5	–	6	–
Vern for eldre	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–
Pleie og omsorg	4	–	–	1	–	–	–	–	1	–
Andre	47	4	2	–	–	–	1	4	17	–
Total	495	25	15	5	2	9	79	37	265	12
Andel av sakene i instansen som henvises til andre	74,1 %	12,3 %	34,9 %	33,3 %	40,0 %	6,2 %	31,2 %	9,0 %	34,6 %	32,4 %

Ser vi på hvilke instanser de ulike instanstypene henviser til finner vi at i rene tall er det krisesentrene som henviser flest saker til andre instanser, og da først og fremst til sosialtjenestene og

barneverntjenesten. Det er også krisesentrene som henviser den største andelen av sakene sine til andre, de minste andelene av saker som henvises videre finner vi hos barnehusene, familievernkontorene og sentrene mot incest og seksuelle overgrep.

I hvilken grad de ulike instanstypene henviser saker til og får henvist saker fra andre instanser forteller noe om i hvilken grad instansene inngår i et større nettverk, på tvers av sektorer, eller opererer mer isolert og med begrenset kontakt med andre instanser og sektorer.

Ser vi henvisninger til instansen og fra instansen til andre faginstanser i sammenheng finner vi noen mønstre. Minst kontakt med andre instanser finner vi ved familievernkontorene og sentrene mot incest og seksuelle overgrep, disse instansene henviser i liten grad til andre og får heller ikke mange saker henvist fra andre instanser. Statens barnehus er den instanstypen som henviser færrest av sakene sine til andre instanser, men er den instanstypen ved siden av overgrepsmottakene som får den største andelen av saken henvist fra andre. Krisesentrene er den instanstypen som i størst grad henviser saker til andre, men får bare en begrenset andel av sakene henvist fra andre.

5. De registrerte henvendelsene

I spørreskjemaet ble instansene bedt om å registrere en del opplysninger om den utsatte, om den volden de har vært utsatt for, og om utøverne som hadde utsatt dem for denne volden.

5.1. Opplysninger om den utsatte

I 2442 av de i alt 2545 registrerte sakene var det gitt opplysninger om enten den voldsutsattes kjønn eller alder. I 103 saker manglet begge disse opplysningene. Flere norske undersøkelser har vist at omtrent like mange menn som kvinner utsettes for vold i nære relasjoner, men kvinner utsettes for mer alvorlige former for vold og for flere voldsepisoder (Haaland, Clausen, og Schei, 2005; Pape og Stefansen, 2004; Thoresen og Hjemdal, 2014). Kvinner utsettes også i mye større grad enn menn for seksuelle overgrep. Ser vi på kjønnsfordelingen i de registrerte sakene finner vi at i det overveiende antallet av saker er den utsatte en kvinne, særlig der hvor den utsatte er en voksen.

Tabell 5.1 Voldsutsatt – kjønn og alder (N=2442)

	Kvinne		Mann		Ikke oppgitt	Total	
	Antall	Prosent av alle	Antall	Prosent av alle	Antall	Antall	Prosent av alle
0–6 år	204	8,4 %	197	8,1 %	0	401	16,4 %
7–14 år	290	11,9 %	308	12,6 %	0	598	24,5 %
15–17 år	101	4,1 %	57	2,3 %	0	158	6,5 %
18–25 år	231	9,5 %	35	1,4 %	0	266	10,9 %
26–39 år	451	18,5 %	46	1,9 %	1	498	20,4 %
40–59 år	334	13,7 %	48	2,0 %	0	382	15,6 %
60–69 år	35	1,4 %	11	0,5 %	0	46	1,9 %
Over 70 år	12	0,5 %	4	0,2 %	0	16	0,7 %
Ikke oppgitt	61	2,5 %	10	0,4 %	6	77	3,2 %
Total	1719	70,4 %	716	29,3 %	7	2442	100,0 %

I årets måling er litt over 70 prosent av de utsatte kvinner eller jenter. Andelen av utsatte menn og gutter har vært jevnt økende i de siste målingene, fra 16,5 prosent i 2008, til 25 prosent i 2012 og nå til 29,3 prosent i 2017. Økningen av menn har vært størst i de yngste aldersklassene, men også for menn over 25 år har det vært en økning i andelen. At flere barneverntjenester har deltatt i årets måling kan forklare en del av økningen i andelen menn i de yngste aldersklassene. Økt fokus på vold mot menn og gutter, og at også menn nå skal ha et krisesentertilbud, kan imidlertid også ha hatt betydning. Andelen barn under 18 år har også økt fra 2012. Mens det da var 42 prosent av sakene som gjaldt barn, har denne andelen nå økt til over 48 prosent. Også denne økningen kan i stor grad forklares ut fra den økte deltakelsen fra barneverntjenester, neppe at flere barn utsettes for vold og overgrep nå enn for fem år siden.

Tabell 5.2 Voldutsattes kjønn og type instans (N=2449)

	Kvinne	Mann	Ikke oppgitt
Krisesenter	84,2 %	15,6 %	0,2 %
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	91,8 %	8,2 %	0,0 %
Overgrepsmottak	83,7 %	16,3 %	0,0 %
Vern for eldre	73,3 %	26,7 %	0,0 %
Rådgivningskontor for kriminalofre	80,0 %	20,0 %	0,0 %
Statens barnehus	56,7 %	43,3 %	0,0 %
Politidistrikt	62,7 %	37,3 %	0,0 %
Familievernkontor	73,1 %	25,9 %	1,0 %
Barneverntjenester og barnevernvakter	54,4 %	45,3 %	0,3 %
Sosialtjeneste v/NAV	86,1 %	13,9 %	0,0 %
Gjennomsnittlig fordeling totalt	70,4 %	29,4 %	0,3 %

Overvekten av kvinnelige utsatte finner vi igjen i alle instanstypene. Jevnest kjønnsfordeling finner vi i de instansene som arbeider med saker om vold mot barn, barneverntjenestene og barnehusene. Sammenliknet med målingen i 2012 har andelen menn økt markant i flere av instanstypene, i politiet fra 25 prosent i 2012 til 37 prosent i 2017, i barneverntjenestene fra 37 prosent til 45 prosent og i familievernet fra 16 prosent til 26 prosent i 2017. For NAV-kontorene har imidlertid andelen menn gått ned, fra 34 prosent til 14 prosent og på overgrepsmottakene fra 27 prosent til 16 prosent.

Tabell 5.3 Voldstyper og voldsutsattes kjønn (N=2449)

	Kvinne		Mann		Kjønn ikke oppgitt
	Antall	Andel av alle kvinnene*	Antall	Andel av alle mennene*	
Fysisk vold	1163	67,5 %	546	75,9 %	5
Seksuell vold	516	29,9 %	75	10,4 %	1
Psykisk vold	1222	70,9 %	414	57,6 %	3
Trusler om vold	729	42,3 %	241	33,5 %	2
Økonomisk/materiell vold	343	19,9 %	73	10,2 %	1
Annet	98	5,7 %	28	3,9 %	0

* Prosentene summeres til mer enn 100 % fordi det kan være registrert flere typer vold per sak

Når det gjelder hva slags vold sakene omhandler, finner vi at i sakene hvor den utsatte var kvinne var det psykisk vold som var hyppigst forekommende, mens der hvor den utsatte var en mann var fysisk vold mest vanlig. Sammenliknet med resultatene i 2012 er det en klar økning i andelen saker med seksuell vold, for begge kjønn av utsatte. Det er liten grunn til å tro at dette skyldes noen reell økning i denne typen overgrep i løpet av disse fem årene, men snarere at den økte oppmerksomheten seksuelle overgrep har fått i mediene har hatt en effekt. På den ene siden kan dette økte fokuset ha medført at flere søker hjelp etter slike overgrep og at tabuet har minket, og på den andre siden at oppmerksomhet og aktiv avdekking av disse sakene har økt hos instansene.

I over halvparten av sakene hadde den utsatte vært utsatt for minst to ulike typer av vold, særlig i sakene med kvinnelige utsatte hvor dette var tilfelle for mer enn to tredjedeler. En rekke undersøkelser har vist at dette, ofte betegnet som polyviktisering, har særlig sterke negative virkninger på de utsattes psykiske helse (Finkelhor, Ormrod, og Turner, 2007a, 2007b; Thoresen og Hjemdal, 2014).

Tabell 5.4 Voldstyper og alder (N=2483)

	0-6	7-14	15-17	18-25	26-39	40-59	60-69	over 70 år	Ikke oppgitt	Total
Fysisk vold	75,6 %	76,6 %	66,0 %	69,8 %	68,7 %	65,1 %	40,4 %	37,5 %	55,1 %	70,0 %
Seksuell vold	11,6 %	15,1 %	26,5 %	39,9 %	30,3 %	34,4 %	38,3 %	0,0 %	9,0 %	24,2 %
Psykisk vold	55,7 %	57,4 %	57,4 %	73,5 %	76,1 %	79,8 %	76,6 %	75,0 %	69,2 %	67,1 %
Trusler om vold	26,6 %	33,2 %	35,8 %	56,0 %	48,3 %	45,7 %	44,7 %	25,0 %	26,9 %	39,8 %
Økonomisk/ materiell vold	11,8 %	8,2 %	9,3 %	21,6 %	23,9 %	25,6 %	27,7 %	50,0 %	10,3 %	17,0 %
Annet	3,2 %	2,5 %	3,1 %	9,7 %	6,3 %	7,8 %	0,0 %	12,5 %	7,7 %	5,2 %

Ser vi på hvordan de ulike aldersgruppene av utsatte rammes av de ulike typene av vold ser vi at det er særlig personer i de yngste aldersgruppene som utsettes for fysisk vold, at seksuell vold er særlig vanlig i saker med ungdom og voksne, psykisk vold mer vanlig i eldre aldersgrupper og det samme er økonomiske og materielle overgrep, mens trusler er mer jevnt fordelt blant de ulike aldersgruppene. Dette mønsteret er relativt likt det vi fant i 2012.

5.2. Når og hvor skjedde volden?

Tabell 5.5 Arenaer for vold og kjønn (N=2483)

	Kvinne/jente		Mann/gutt		Vet ikke/ ikke oppgitt
	Antall	Prosent*	Antall	Prosent*	Antall
I eget hjem	1488	86,4 %	637	88,6 %	4
I annen privat bolig	213	12,4 %	46	6,4 %	0
På offentlig sted	176	10,2 %	50	7,0 %	2
Institusjon	16	0,9 %	6	0,8 %	0
Arbeidssted/skole etc	38	2,2 %	21	2,9 %	0
Serveringssted, hotell, pensjonat	38	2,2 %	4	0,6 %	0
Annet sted	90	5,2 %	22	3,1 %	0
Trusler via telefon/brev/e-post/SMS	187	10,9 %	24	3,3 %	1
Vet ikke/ikke opplyst	94	5,5 %	25	3,5 %	3

* Ettersom den enkelte kan være utsatt på flere arenaer summeres prosentene til mer enn 100 %

Ettersom voldsmålingen er avgrenset til saker som gjelder vold i nære relasjoner, omhandler det store flertallet av sakene vold i eget hjem. På samme måte som i 2012 var det her en relativt lik fordeling mellom kjønnene, mens det i de tidligere målingene hadde vært en større andel av kvinnene som hadde vært utsatt i hjemmet. I sakene hvor det var en kvinne som var utsatt var det også en del saker hvor volden hadde foregått i annen privat bolig, og litt overraskende var det også en større andel av kvinner enn menn som hadde vært utsatt på offentlig sted.

Forekomsten av saker der volden har funnet sted utenfor hjemmet, sank mellom 2008 og 2012, og har sunket ytterligere i årets måling. For de fleste arenaene er det kun snakk om små endringer. Noe overraskende er det imidlertid at vi finner den største nedgangen når det gjelder trusler via telefon, brev, e-post og/eller SMS. I 2012 var 13,8 prosent av kvinner og 6 prosent av menn i undersøkelsen utsatt for dette, mens i 2017 var 10,9 prosent av kvinner og 3,3 prosent av menn utsatt for dette. En mulig forklaring kan være at en del av truslene nå foregår via andre sosiale medier enn de nevnte, og at formuleringen i spørreskjemaet ikke fanger opp trusler som foregår på disse arenaene.

Tabell 5.6 Henvendelser som gjelder vold i eget hjem fordelt på alder og kjønn (N=2122)

	Kvinne/jente		Mann/gutt	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0–6 år	190	93,1 %	178	90,4 %
7–14 år	259	89,3 %	277	89,9 %
15–17 år	82	81,2 %	54	94,7 %
18–25 år	188	81,4 %	24	68,6 %
26–39 år	396	87,8 %	40	87,0 %
40–59 år	296	88,6 %	46	95,8 %
60–69 år	31	88,6 %	9	81,8 %
Over 70 år	10	83,3 %	3	75,0 %
Vet ikke/ikke opplyst	34	55,7 %	5	50,0 %

Ser vi på i hvilken grad de ulike aldersgruppene av kvinner og menn er utsatt for vold i eget hjem, ser vi at for alle aldersgrupper og begge kjønn skjer den altoverveiende del av volden i eget hjem. For kvinnenes del er det gruppen 15 til 25 år som i minst grad

utsettes i hjemmet, for mennenes del er det gruppen 18 til 25 år som oftest opplever at volden skjer andre steder enn i hjemmet.

I undersøkelsen ble instansene bedt om å oppgi når den siste voldsepisoden i saken hadde funnet sted.

Tabell 5.7 Når skjedde volden/truslene siste gang?(N=2400)

	Kvinne/jente		Mann/gutt	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Mindre enn en uke siden	244	14,4 %	92	13,0 %
Mindre enn en måned siden	375	22,2 %	167	23,6 %
Mindre enn ett år siden	542	32,0 %	275	38,8 %
Mindre enn fem år siden	248	14,7 %	80	11,3 %
I barndommen (for voksne utsatte)	155	9,2 %	34	4,8 %
Vet ikke/uopplyst	128	7,6 %	60	8,5 %
Total	1692	100%	708	100 %

I litt over en tredjedel av sakene både for kvinner og menn hadde siste voldsepisode skjedd for mindre enn en måned siden, og vi kan derfor anta at en stor andel av disse sakene gjelder pågående vold. Dette er en mindre andel enn ved forrige måling, da det var nesten halvdelen av sakene hvor siste voldsepisode fant sted for mindre enn en måned siden, og ved målingen i 2008, da hele 41 prosent av sakene gjaldt vold som hadde skjedd i løpet av den siste uka. At flere av sakene nå gjelder vold som har skjedd noe lenger tilbake skyldes delvis at sentrene mot incest og seksuelle overgrep, som i stor grad arbeider med voksne som har opplevd overgrep i sin barndom, denne gangen er med i målingen.

5.3. Voldsutøveren

Tabell 5.8 Voldsutøvere fordelt på kjønn (N=2659)

	Antall	Prosent av sakene*
Mann	2031	76,4 %
Kvinne	632	23,8 %
Ukjent	40	1,5 %
Flere utøvere	239	9,0%

* Ettersom det kan være utøvere av begge kjønn i en sak summerer prosentene seg til mer enn 100 %

Flere befolkningsundersøkelser har vist at omtrent like mange kvinner som menn utøver en eller annen form for vold i nære relasjoner (Haaland et al., 2005; Pape og Stefansen, 2004; Thoresen og Hjemdal, 2014). I de registrerte sakene finner vi imidlertid at i mer enn tre fjerdedeler av sakene var voldsutøveren en mann. Sammenlikner vi med de tidligere voldsmålingene finner vi likevel at andelen kvinner blant utøverne har økt. Mens den var på 19 prosent i 2012 og 12 prosent i 2008, er den i denne målingen økt til 24 prosent. At en større andel av sakene i denne målingen er fra barneverntjenestene og med barn som utsatte, kan forklare en del av denne utviklingen. Ser vi bare på de sakene hvor den utsatte er under 18 år finner vi at kvinner er blant utøverne i en tredjedel av sakene (tabell 6.6).

Tabell 5.9 Voldsutøvernes kjønn og alder (N=2677)

	Mann/gutt		Kvinne/jente	
	Antall	Prosent av alle	Antall	Prosent av alle
Under 15 år	71	2,6 %	35	1,3 %
15–17 år	52	1,9 %	20	0,7 %
18–25 år	138	5,2 %	48	1,8 %
26–39 år	683	25,5 %	341	12,7 %
40–64 år	850	31,8 %	356	13,3 %
65 år og over	64	2,4 %	19	0,7 %

For begge kjønn av utøvere er det store flertallet voksne personer i alderen 26 til 64 år. Dette mønsteret går også igjen i de tidligere undersøkelsene.

Tabell 5.10 Relasjon til utøver i forhold til voldsutsattes alder. Voldsutsatt er kvinne. Antall

	Partner, kjæreste	Tidlige partner, kjæreste	Mor/ stemor	Far/ stefar	Sønn/ stesønn	Datter/ stedatter	Annet familie-medlem
0–6 år	11	0	55	162	2	0	14
7–14 år	9	4	98	203	0	0	30
15–17 år	3	2	36	49	0	0	16
18–25 år	74	36	46	76	0	0	47
26–39 år	259	106	23	54	3	3	44
40–59 år	186	83	20	47	15	5	30
60–69 år	15	10	2	4	1	2	7
over 70 år	4	0	0	0	7	1	1
Vet ikke/ ikke opplyst	30	13	2	2	3	0	2

Som det fremgår av tabellen er det for de yngste voldsutsatte kvinnenes del først og fremst foreldrene, og som oftest far eller stefar, som er utøvere, mens det for de eldre kvinnene i all hovedsak er nåværende eller tidligere partner som har stått for volden. Imidlertid ser vi at for kvinnenes del står foreldrene for en stor del av volden også i de tilfellene kvinnene er blitt voksne. Volden kan imidlertid ha funnet sted for en tid tilbake i en del av disse sakene.

Tabell 5.11 Relasjon til utøver i forhold til voldsutsattes alder. Voldsutsatt er mann.**Antall**

	Partner , kjæreste	Tidlige partner, kjæreste	Mor/ stemor	Far/ stefar	Sønn/ stesønn	Datter/ stedatter	Annet familie- medlem
0–6 år	7	0	67	151	0	0	13
7–14 år	5	2	119	219	1	0	24
15–17 år	2	1	23	32	0	0	7
18–25 år	6	1	4	14	0	0	6
26–39 år	25	4	8	6	0	0	2
40–59 år	23	5	3	11	4	0	7
60–69 år	5	1	0	0	3	0	0
over 70 år	1	0	1	0	1	0	0
Vet ikke/ ikke opplyst	7	1	0	2	0	0	0

Også for de yngste mennenes del er det foreldrene som står for det meste av volden, mens nåværende partner eller kjæreste er mest vanlig som utøver når mennene er blitt eldre. Tidligere partnere er mindre vanlig som utøvere over menn enn for kvinner.

I undersøkelsen fra 2012 ble spørsmålet om relasjon til utøver stilt på en måte som medførte at det lett kunne misforstås av respondentene. Å sammenlikne resultatene mellom de to målingene er derfor ikke mulig.

Tabell 5.12 Utsatt for liknende vold fra samme utøver tidligere?(N=2391)

	Kvinne/jente		Mann/gutt	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Nei	93	5,5 %	32	4,5 %
Ja, en gang	43	2,6 %	18	2,6 %
Ja, flere ganger	751	44,7 %	360	51,1 %
Ja, i flere år	553	32,9 %	142	20,2 %
Vet ikke/ikke opplyst	240	14,3 %	152	21,6 %

Nesten alle de utsatte hadde vært utsatt for flere tilfeller av vold fra samme utøver, og for kvinnenes del hadde volden foregått over flere år i en tredjedel av sakene. Dette mønsteret er tilsvarende det vi fant i målingen i 2012.

6. Barns kontakt med hjelpeapparatet

Nesten halvparten av de registrerte sakene i årets voldsmåling handler om barn under 18 år. Vi vil i det følgende kapittelet se nærmere på disse sakene.

6.1. Antall saker

I 1176 av de totalt 2545 sakene var den utsatte et barn under 18 år. Dette utgjør i alt 46 prosent av de registrerte sakene, omtrent den samme andelen som i 2012 da den var på 43 prosent.

De 1176 sakene gjaldt både saker hvor barnet hadde vært direkte utsatt og saker hvor barnet var vitne til saker hvor andre hadde vært direkte utsatt.

Tabell 6.1 Har barnet vært vitne til overgrep eller selv direkte utsatt? Absolutte tall og andel av alle sakene (N=1176)

	Ikke vitne	Vitne
Ikke direkte utsatt	19 (1,6 %)	337 (28,7 %)
Direkte utsatt	459 (39,0 %)	361 (30,7 %)

I 19 saker ble det ikke oppgitt om barnet hadde vært vitne eller utsatt. I 459 saker hadde barnet vært vitne, men ikke selv utsatt, mens i de øvrige sakene hadde barna også selv vært direkte utsatt for overgrepene. Å være vitne til vold i nære relasjoner kan være en like stor belastning for barn som å utsettes direkte selv (Øverlien, 2010). Vi vil derfor i det følgende ikke skille mellom de barna som bare har opplevd vold mot andre og de som selv har vært direkte utsatt.

Ser vi på hvilke instanser som har registrert saker hvor den utsatte er et barn, er det naturlig nok i barneverntjenestene vi finner de fleste sakene, men også krisesentrene, politiet, familievernet og

barnehusene har mange saker. Flest saker per instans finner vi i barnehusene.

Tabell 6.2 Barn med egne saker registrert i de ulike instanstypene (N=1157)

Instanstype	Antall saker	Andel av sakene	Antall instanser	Gjennomsnittlig antall saker per instans
Krisesenter	132	11,4 %	33	4
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	23	2,0 %	12	1,9
Overgrepsmottak	7	0,6 %	12	0,6
Statens barnehus	135	11,7 %	6	22,5
Politidistrikt	147	12,7 %	8	18,4
Familievernkontor	94	8,1 %	29	3,2
Barneverntjenester og barnevernvakter	619	53,5 %	120	5,2
Total	1157	100,0 %	220	5,3

Sammenliknet med 2012 har det vært en økning i antallet saker med barn, både i det totale antallet saker som ble rapportert, fra 908 i 2012 til 1167 i årets måling, og i antallet saker per instans, som økte fra 3,3 til 5,3 saker i snitt. Denne økningen skyldes først og fremst at Statens barnehus er med i år. For de instansene som var med både i 2012 og i 2017 er det en viss økning i antallet registrert i barnevernet, både i totalantall og snitt per instans, og det samme for familievernkontorene. Også for politiet har det totale antallet registrerte saker økt, men med endringen i antall politidistrikter er det ikke mulig å sammenlikne gjennomsnittstallene per distrikt. For de øvrige instanstypene er det bare små endringer fra forrige måling.

I rapporten fra voldsmålingen i 2012 ble det påpekt at det hadde vært en økning i antallet registrerte saker med barn som utsatte i alle målingene fra 2003. Denne økningen har altså fortsatt også i den siste målingen, og ser ut til å være uttrykk for en varig trend. I de forekomstundersøkelsene av vold og overgrep som er foretatt de seneste årene er det ikke noe som tyder på at det har vært noen reell økning i overgrep mot barn og unge (Myhre, Thoresen, og Hjemdal, 2015; Thoresen og Hjemdal, 2014). Økningen i antallet registrerte

saker må derfor tolkes primært som et uttrykk for en økt oppmerksomhet om denne typen saker i flere av instansene.

6.2. Utsatte og utøvere

Det er omtrent like mange jenter som gutter blant de utsatte barna i de registrerte sakene, 595 jenter (50,6 prosent) mot 562 gutter (47,8 prosent).

Tabell 6.3 De utsatte barnas alder og kjønn (N=1138)

	Jente		Gutt		Total	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0–6 år	198	34,0 %	192	34,6 %	390	34,3 %
7–14 år	286	49,1 %	307	55,3 %	593	52,1 %
15–17 år	99	17,0 %	56	10,1 %	155	13,6 %

Også aldersfordelingen er omtrent lik, en tredjedel av begge kjønnene er under seks år og bare 17 prosent av jentene og 10 prosent av guttene er over 14 år. Dette mønsteret var også det samme i 2012.

Tabell 6.4 Typen av vold som jenter og gutter var utsatt for (N=1138)

	Jente		Gutt		Total	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Fysisk vold	414	71,0 %	450	81,1 %	864	75,9 %
Seksuelle overgrep	128	22,0 %	49	8,8 %	177	15,6 %
Psykisk vold	338	58,0 %	314	56,6 %	652	57,3 %
Trusler om vold	172	29,5 %	187	33,7 %	359	31,5 %
Økonomisk/materielt overgrep	59	10,1 %	52	9,4 %	111	9,8 %
Annet	13	2,2 %	20	3,6 %	33	2,9 %

Fysisk vold var den absolutt vanligste voldstypen de utsatte barna hadde vært utsatt for eller opplevd som vitner, tre fjerdedeler av barna hadde vært utsatt for eller opplevd dette. Over halvparten av barna hadde vært utsatt for psykisk vold, og nesten en tredjedel for trusler om vold. Det var flere gutter enn jenter som hadde vært utsatt for eller opplevd fysisk vold, og flere jenter enn gutter som hadde

vært utsatt for eller opplevd seksuelle overgrep. For de øvrige voldstypene var det bare små kjønnsforskjeller.

Ser vi på antallet ulike voldstyper det enkelte barnet hadde opplevd finner vi at mer enn halvparten hadde opplevd minst to ulike former for vold. Den vanligste kombinasjon var fysisk og psykisk vold, nesten halvparten av barna hadde opplevd dette.

Tabell 6.5 Antall ulike voldstyper de utsatte barna hadde opplevd.(N=1164)

Antall ulike voldstyper	Antall	Prosent
1	478	41,1 %
2	371	31,9 %
3	249	21,4 %
4	55	4,7 %
5	9	0,8 %
6	2	0,2 %
Total	1164	100,0

I 244 av sakene med barn som utsatte ble det oppgitt at det var mer enn én utøver. I de fleste av disse sakene var det to utøvere, men i 29 saker var det flere enn to, i den saken med flest utøvere hele seks stykker.

Det er ut fra de foreliggende data ikke mulig å avgjøre kjønn på hver enkelt utøver i alle sakene, i og med at det i noen saker kan være flere utøvere av hvert kjønn, men nedenstående tabell angir i hvor mange saker hvor det er bare menn, bare kvinner og både kvinner og menn blant utøverne i saken.

Tabell 6.6 Voldsutøvernes kjønn (N=1157)

	Antall	Prosent
Ikke oppgitt	69	6,0 %
Bare menn	697	60,2 %
Bare kvinner	173	15,0 %
Både kvinner og menn	218	18,8 %

I åtte av ti saker var det menn og gutter blant utøverne, men i en tredjedel av sakene var det også kvinner og jenter som sto for volden, enten alene eller sammen med gutter og menn.

Innstansene ble bedt om å oppgi alder på utøverne, gruppert i kategoriene; under 15 år, 15 til 17 år, 18 til 25 år, 26 til 39 år, 40 til 64 år og over 65 år og eldre. I de tilfellene det var flere utøvere ble instansene bedt om å sette opp antall utøvere i hver aldersgruppe. De kan se ut til at noen av instansene har misforstått dette, og har i stedet for antallet utøvere satt opp den eksakte alderen på utøveren. Der vi har mistanke om dette vet vi ikke om det dreier seg om en eller flere utøvere, og har valgt å sette svaret til ubesvart.

I alt ble det oppgitt aldersgruppe på 1307 utøvere, i tillegg ble det i 159 av sakene oppgitt at alder på utøver var ukjent.

Tabell 6.7 Antallet utøvere i de ulike alderskategoriene (N=1307)

Alderskategori	Antall	Prosent
Under 15 år	50	3,8 %
15–17 år	30	2,3 %
18–25 år	42	3,2 %
26–39 år	478	36,6 %
40–64 år	527	40,3 %
65 år og over	21	1,6 %
Total	1307	100 %

Det er i all hovedsak voksne mellom 25 og 65 år som er utøvere av volden mot barna, andre barn og unge under 25 år utgjør under ti prosent av utøverne.

Ser vi på relasjonene mellom de utsatte barna og utøverne får vi bekreftet dette bildet. Fedre og stefedre utgjør over halvparten av utøverne og mødrene over en fjerdedel. Foreldre utgjør altså samlet over 80 prosent av alle utøverne i de rapporterte sakene med barn som utsatte. Dette er omtrent samme andel som i 2012 da foreldrene var utøvere i 85 prosent av sakene.

Tabell 6.8 Utøvernes relasjon til det utsatte barnet (N=1462)

	Antall	Prosent
Partner/kjæreste	37	2,5 %
Tidligere partner/kjæreste	10	0,7 %
Mor/stemor	405	27,7 %
Far/stefar	822	56,2 %
Sønn/stesønn	3	0,2 %
Datter/stedatter	0	0,0 %
Annet familiemedlem	104	7,1 %
Andre	62	4,2 %
Vet ikke/uoppgitt	19	1,3 %
Total	1462	100 %

Barn som utsettes for vold i oppveksten opplever ofte gjentatte voldsepisoder, og for mange kan volden prege hele oppveksten (Myhre et al., 2015). Dette bildet finner vi også i de rapporterte sakene både i denne og tidligere voldsmålinger.

Tabell 6.9 Utsatt for liknende vold tidligere fra samme overgriper (N=1151)

	Antall	Prosent
Nei	47	4,1 %
Ja, en gang	31	2,7 %
Ja, flere ganger	580	50,4 %
Ja, i flere år	227	19,7 %
Vet ikke/ikke opplyst	266	23,1 %
Total	1151	100 %

I nesten tre fjerdedeler av de registrerte sakene hadde det vært gjentatte voldsepisoder, i nesten en femtedel hadde volden vart over flere år. Sammenholdt med at over halvparten av barna har vært utsatt for flere ulike typer av vold tyder dette på at for mange har volden vært en omfattende og varig del av deres oppvekst, med en stor risiko for alvorlige psykiske og sosiale følgeskader.

Tabell 6.10 Hvor finner volden sted?(N=1157)

	Jenter		Gutter		Total	
	Antall	Prosent*	Antall	Prosent*	Antall	Prosent*
I eget hjem	531	89,2 %	509	90,6 %	1040	89,9 %
I annen privat bolig	42	7,1 %	29	5,2 %	71	6,1 %
På offentlig sted	40	6,7 %	28	5,0 %	68	5,9 %
I institusjon	2	0,3 %	1	0,2 %	3	0,3 %
Skole/arbeidssted	6	1,0 %	15	2,7 %	21	1,8 %
Serveringssted, hotell	3	0,5 %	3	0,5 %	6	0,5 %
Annet sted	18	3,0 %	16	2,8 %	34	2,9 %
Trusler via telefon/brev/ epost/SMS	20	3,4 %	10	1,8 %	30	2,6 %
Vet ikke/ikke opplyst	20	3,4 %	10	1,8 %	30	2,6 %

* Prosentene summeres til mer enn 100 % i og med at den enkelte kan ha vært utsatt flere steder

I ni av ti saker har volden skjedd i barnets eget hjem. Fordelingen mellom de ulike åstedene er lik for begge kjønn. I og med at denne kartleggingen er avgrenset til vold i nære relasjoner vil vold som skjer på andre arenaer enn i hjemmet i stor grad falle utenfor, i og med at det da oftere vil være personer utenfor familien, for eksempel jevnaldrende venner, som utøver denne volden.

6.3. Kontakten med hjelpeapparatet

En tredjedel av de registrerte sakene med barn som utsatte gjaldt barn som ikke hadde vært i kontakt med instansen før registreringsuka. Blant de to tredjedelene som hadde hatt kontakt tidligere hadde også en tredjedel hatt flere kontakter i løpet av uka. Også blant de sakene hvor den voldsutsatte ikke hadde vært i kontakt med instansen før registreringsuka hadde enkelte flere kontakter i løpet av uka, og samlet hadde det i en fjerdedel av sakene vært flere kontakter i løpet av uka.

Tabell 6.11 Hvem tok kontakt?(N=1142)

	Antall	Prosent
Den voldsutsatte kontaktet oss	71	6,2 %
Vi kontaktet den voldsutsatte	13	1,1 %
Annen faginstans kontaktet oss	709	62,1 %
Voldsutøver(ne) kontaktet oss	48	4,2 %
Andre kontaktet oss	301	26,4 %
Total	1142	100 %

I nesten to tredjedeler av sakene var saken kommet til instansen ved at andre faginstanser hadde kontaktet instansen, men i litt over en fjerdedel av sakene var det også andre som hadde tatt kontakt. Det var sjelden det var barna selv som hadde tatt kontakt, og det var bare i et lite fåtall saker instansen selv hadde kontaktet den voldsutsatte. Det er først og fremst politiet som selv tar kontakt med utsatte, men også der gjelder det for mindre enn fem prosent av sakene.

Tabell 6.12 Den utsattes kontakt med andre instanser

	Er også registrert hos	Er henvist til oss fra	Er henvist fra oss til	Har selv kontaktet	Samlet
Politi	283	129	140	52	604
Sosialtjenesten	79	7	21	15	122
Helsevesenet	272	16	55	35	378
Barnevernet	707	96	81	26	910
Familievernet	119	3	24	32	178
Krisesenter	113	13	19	12	157
Psykisk helsevern	100	8	38	23	169
Rådgivningskontor for kriminalitetsofre	3	0	4	0	7
Skole/barnehage	554	63	17	52	686
Vern for eldre	0	0	0	1	1
Pleie- og omsorgssektor	1	0	1	1	3
Andre instanser	94	16	19	8	137

Barnevernet, fulgt av skole/barnehage og politi var de instansene flest av de utsatte barna hadde vært i kontakt med. Ser vi på

henvisninger fra og til den aktuelle instansen ser vi at flest saker blir henvist til politiet, og det er også politiet instansene får flest henvisninger fra.

6.4. Barn og søsken av utsatte

I spørreskjemaet ble det i tillegg til spørsmål om den utsatte og om overgriperen også stilt spørsmål om den utsatte hadde barn eller søsken under 18 år som selv var direkte utsatt eller var vitne til volden. I tre fjerdedeler av sakene var dette tilfelle. Vi spurte også om hvor mange barn i de ulike aldersgruppene dette dreide seg om. På samme måte som for tilsvarende spørsmål om utøvernes alder hadde noen av instansene misforstått dette, og oppga i stedet eksakt alder på barnet. I og med at vi ikke vet om dette dreier seg om ett eller flere barn har vi også her satt de usikre svarene til ubesvart.

Tabell 6.13 Antall barn/søsken i de ulike aldersgruppene

Aldersgruppe	Antall
0–6 år	514
7–14 år	698
15–17 år	159
Ikke oppgitt/ukjent alder	28

I alt ble det oppgitt aldersgruppe for 1150 barn og i tillegg 28 barn hvor alderen var ukjent. Vi vet ikke om noen av disse barna også inngår som egne saker i materialet, og vet derfor ikke om hvor mange av dem som kommer i tillegg til de 1176 barna som er registrert som den primære utsatte i sakene.

7. Drøfting og oppsummering

Deltakelsen

Årets voldsmåling er den femte i rekken, og den andre som gjennomføres ved hjelp av et web-basert registrerings skjema. Undersøkelsen er også den andre hvor alle landets kommunale barneverntjenester, barnevernvakter og alle landets NAV-kontor i kommuner og bydeler ble invitert til å delta. Dette gir oss mulighet til å sammenlikne funnene i årets måling med tilsvarende funn i de tidligere målingene, og da først og fremst med målingen fra 2012.

Årets måling er den mest omfattende som er gjennomført til nå, både med hensyn til deltakende instanser og antallet rapporterte saker, dette til tross for at det var færre instanser som ble forespurte om å delta i år enn i 2012. Særlig for sosialtjenestene ved NAV har det vært en betydelig større deltakelse enn sist, med en tredobling av svarprosenten, fra syv prosent i 2012 til at 21 prosent av kontorene svarte i 2017. Det er likevel liten grunn til å si seg fornøyd med deltakelsen så lenge bare litt over en tredjedel av barneverntjenestene og en femtedel av NAV-kontorene valgte å svare. Svarprosenten er høyest fra de instanstypene som har et dedikert ansvar for voldsutsatte, slik som krisesentre og sentre mot incest og seksuelle overgrep, men også fra slike instanser er det mange som ikke har svart, og for overgrepsmottakene og rådgivningskontorene for kriminalitetsofre var det bare rundt halvparten av de forespurte instansene som deltok.

At en så stor andel av sosialtjenestene og barnevernstjenestene har valgt ikke å delta, og at også mange av instansene innen de andre instanstypene ikke svarte, gjør at det hefter stor usikkerhet ved i hvilken grad målingen gir et fyllestgjørende bilde av bistanden til voldsutsatte i Norge i 2017. Vi vet ikke om de instansene som har svart er representative også for de som ikke har svart, eller om det er de som har mest å berette og som har flest saker som har valgt å delta. Her er det antakeligvis store forskjeller mellom de ulike instanstypene. For de instansene som arbeider spesielt med

voldsutsatte, slik som krisesentrene, overgrepsmottakene, Statens barnehus og til en viss grad også politidistriktene, er det liten grunn til å tro at de som ikke deltok er svært ulike de som var med i målingen. For de instanstypene hvor bistand til volds- og overgrepssatte bare er en del av oppgavene er dette mer usikkert. Økningen i antallet deltakende NAV-kontor, fra 28 i 2012 til 89 i 2017, medførte for eksempel kun en økning på fire saker fra denne instanstypen. Dette kan tyde på at det blant de kontorene som ikke svarte i 2017 er et flertall som ikke hadde noen volds- og overgrepssaker i løpet av måleuka.

Sakene

Det var 300 instanser som sendte inn svar i 2017, mot 275 i 2012. Det var imidlertid flere instanser som oppga at de ikke hadde arbeidet med noen voldssaker i løpet av måleuka i 2017 enn i 2012, særlig blant NAV-kontorene, slik at 203 instanser hadde saker i 2017 mot 227 i 2012. Noe av nedgangen skyldes reduksjonen i antallet politidistrikter som følge av politireformen, men det var også færre krisesentre, familievernkantor og rådgivningskontor for kriminalitetsofre som hadde registrert saker i 2017 enn i 2012.

Til tross for dette har det altså blitt sendt inn flere saker i 2017 enn i 2012, først og fremst som følge av at flere saker kom inn fra familievernkantorene og barneverntjenestene, og til tross for at det var en markant nedgang i antallet saker fra politidistriktene (fra 398 i 2012 til 253 i 2017). Også det gjennomsnittlige antallet saker per instans har økt, fra 7,74 saker i 2012 til 8,02 i 2017, og går vi tilbake til 2008 var snittet på 5,9 saker per instans. Noe av økningen fra 2012 til 2017 skyldes nedgangen i antall politidistrikter, som altså fører til at selv om politiet registrerte færre saker totalt, ble det flere saker per distrikt (mens det var 24 distrikt som sendte inn saker i 2012 var det bare åtte i 2017). Men økningen skyldes også en økning i antallet saker per instans ved krisesentrene, familievernkantorene og barneverntjenestene. Samtidig dras det gjennomsnittlige antallet ned av den høyere andelen instanser, og da særlig blant NAV-kontorene, som deltok uten å ha saker.

Økningen i antall saker i målingen i 2017 i forhold til målingen i 2012 skyldes ikke at flere instanser hadde saker, men at de instansene som hadde saker hadde flere saker. Det var også en større andel av sakene det ble arbeidet med i 2017 enn i 2012 som hadde blitt opprettet før måleuka, mens antallet nye saker, altså saker hvor den første kontakten hadde blitt opprettet i løpet av uka, var mindre i 2017 enn i 2012. Hvis dette er et representativt bilde av situasjonen i alle de aktuelle instansene som arbeider med voldsutsatte, kan det altså se ut til at antallet voldsutsatte som det arbeides med på et gitt tidspunkt ikke har økt fra 2012 til 2017, men at flere instanser arbeider med sakene over lengre tid. Dette understøttes også av at en større andel av de utsatte hadde vært i kontakt med instansen flere ganger i løpet av måleuka, og at antallet kontakter med andre instanser i den enkelte sak har økt fra 2012 til 2017.

Nesten ingen av sakene instansene arbeidet med var resultat av instansen selv aktivt avdekket volden og tok kontakt med den voldsutsatte. Også for politiets del gjaldt det mindre enn fem prosent av sakene, for barneverntjenestene bare litt over en prosent. Flest saker var et resultat av at andre faginstanser hadde henvendt seg og oversendt saken. Her er det imidlertid store forskjeller mellom de ulike instanstypene. Ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep, rådgivningskontorene for kriminalofre, Vern for eldre, familievernkontorene og sosialtjenestene ble kontakten tatt av den utsatte selv i et flertall av sakene, mens dette (naturlig nok) var svært uvanlig i de instansene som primært arbeider med barn, Statens barnehus og barneverntjenestene. Også for politiets del hadde de fleste sakene blitt oversendt fra andre instanser, først og fremst fra barneverntjenestene, barnehusene og krisesentrene, men som følge av endringene i politidistriktene var det i år, i motsetning til i 2012, også en del saker oversendt fra andre politidistrikt.

De utsatte og utøverne

I syv av ti saker som instansene arbeidet med i måleuka var den utsatte en kvinne. Kjønnfordelingen er relativt lik i saker med utsatte opp til 18 år, men for sakene med dem over 18 år var nesten

ni av ti utsatte en kvinne. Selv om forekomstundersøkelser viser at det er en overvekt av kvinner blant de utsatte for mer alvorlige former for fysisk vold i nære relasjoner, og at det i all hovedsak er kvinner som utsettes for seksuelle overgrep i voksen alder, er dette en skjevare kjønnsfordeling enn vi finner i befolkningsundersøkelsene. I NKVTS sin omfangsundersøkelse fra 2014 var syv av ti voksne utsatte for vold fra partner og andre familiemedlemmer en kvinne, og tre ganger så mange kvinner som menn hadde noen gang vært utsatt for et seksuelt overgrep som voksen (Thoresen og Hjemdal, 2014).

Ser vi for alle former for vold i nære relasjoner, også former for vold med mindre skadepotensiale, er det like mange menn som kvinner som utsettes (Haaland et al., 2005; Pape og Stefansen, 2004; Thoresen og Hjemdal, 2014). Selv om vi ikke ut fra opplysningene som er registrert om den enkelte sak kan si noe om alvorlighetsgraden av volden, kan overvekten av kvinner blant de utsatte i de registrerte sakene tyde på at det først og fremst er mer alvorlige former for vold instansene arbeider med. Det faktum at det i nesten alle sakene var snakk om gjentatt vold og at i en tredjedel av sakene hadde volden vart i flere år, tyder også på det.

Ikke alle sakene det arbeides med er saker hvor volden har foregått nylig, i mer enn halvparten av sakene er siste voldsepisode skjedd lenger tilbake enn siste måned, i en femtedel av sakene for mer enn ett år siden. At en så vidt stor andel av sakene er saker hvor volden skjedde noe tilbake i tid kan også ha betydning for overvekten av kvinner blant de utsatte. Mens det i følge NKVTS sin omfangsundersøkelse ikke er noen særlig kjønnsforskjell med hensyn til å anmelde alvorlige voldshendelser eller å søke umiddelbar medisinsk hjelp, er det vesentlig større andeler av de utsatte kvinnene enn av mennene som snakker med helsepersonell om hendelsen eller problemer de har hatt som følge av hendelsen (Thoresen og Hjemdal, 2014).

Siden målingen er avgrenset til vold i nære relasjoner gir den selvsagt ikke et fullstendig bilde av alle voldssaker instansene arbeider med, og særlig ikke av den volden mennene utøver og

utsettes for. Mesteparten av menns voldsutøvelse er mot andre menn, som oftest menn som de ikke har noen familiær eller nær relasjon til, mens kvinners vold som oftest er rettet mot noen de har en nær relasjon til. Dette påvirker også det bildet av hvem som utøver volden som kommer frem gjennom de registrerte sakene. I nesten en fjerdedel av sakene var det minst en kvinne blant utøverne, en andel som har nesten doblet seg fra målingen i 2008. Det er særlig når det gjelder barn som utsatte vi finner de kvinnelige utøverne, i over en tredjedel av disse sakene er det kvinner blant utøverne, som oftest mor. Økningen i andelen av sakene som kommer fra barnevernstjenesten forklarer derfor mye av den økningen i andelen kvinnelige utøvere vi har sett over tid i målingene. Imidlertid har det også vært en økning fra 2012 til 2017 i andelen kvinner som utøvere i saker med vold mot barn, fra 28 prosent av sakene i 2012 til 34 prosent i 2017.

«En uke med vold» har gitt oss et innblikk i hvordan sentrale hjelpeinstanser over hele landet håndterer saker som omhandler vold i nære relasjoner. Vi har også fått vite noe om hvem som er utsatt og hvem som utøver vold i de registrerte sakene. Årets voldsmåling har forhåpentligvis, som et supplement til øvrige undersøkelser om vold, gitt viktig informasjon som kan bidra til å øke kunnskapen om hjelpeapparatets arbeid.

Litteratur

- Finkelhor, D., Ormrod, R. K., og Turner, H. A. (2007a). Poly-victimization: A neglected component in child victimization. *Child Abuse and Neglect*, 31(1), 7–26. doi:10.1016/j.chiabu.2006.06.008
- Finkelhor, D., Ormrod, R. K., og Turner, H. A. (2007b). Polyvictimization and trauma in a national longitudinal cohort. *Development and Psychopathology*, 19(1), 149–166. doi:10.1017/S0954579407070083
- Haaland, T., Clausen, S.-E., og Schei, B. (red.) (2005). *Vold i parforhold – ulike perspektiver: Resultater fra den første landsdekkende undersøkelsen i Norge*. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning (Rapport 3/2005)
- Hellevik, P., og Hjemdal, O. K. (2012). *En uke med vold 2012. Justisdepartementets voldsmåling 2012*. Retrieved from <https://www.nkvts.no/rapport/en-uke-med-vold-2012-justisdepartementets-voldsmaling-2012/>
- Myhre, M., Thoresen, S., og Hjemdal, O. K. (2015). *Vold og voldtekt i oppveksten*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (Rapport 1/2015)
- Pape, H., og Stefansen, K. (red.) (2004). *Den skjulte volden?: En undersøkelse av Oslobefolkningens utsatthet for trusler, vold og seksuelle overgrep*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress og NOVA
- Thoresen, S., og Hjemdal, O. K. (red.) (2014). *Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie i et livsløpsperspektiv*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (Rapport 1/2014)
- Øverlien, C. (2010). Children Exposed to Domestic Violence. Conclusions from the Literature and Challenges Ahead. *Journal of Social Work*, 10(1), 80–97

Vedlegg 1: Spørreskjema

Velkommen til registreringskjema for En uke med vold - 2017

VIKTIG! MÅ LESES!

Ved registreringen ønsker vi at den enkelte instans tar utgangspunkt i følgende definisjon av vold i nære relasjoner:

"Vold i nære relasjoner omfatter all fysisk (inkl. seksuelle overgrep/voldtekt) og psykisk vold og trusler mellom nåværende og tidligere partnere (også kjæresten) eller andre familiemedlemmer."

NB! Det skal ikke registreres opplysninger som kan spores tilbake til enkeltpersoner.

Hva slags type kontakt de ulike instansene har med personer utsatt for vold i nære relasjoner varierer i stor grad fra instans til instans. Eksempelvis vil krisesentrene, sosialtjenestene og barnevernstjenestene kunne ha hyppig kontakt med den samme personen i løpet av kampanjeuken. Slik løpende kontakt med den voldsutsatte skal kun registreres som ÉN henvendelse, dette vil også gjelde dagbrukere på krisesentrene. I saker der en voksen henvender seg (mor, far eller andre) og barn er involvert enten som vitne og/eller som direkte utsatt og det av denne grunn opprettes en egen sak på barnet, SKAL det fylles ut ett eget skjema for barnet. Utover dette gjelder én henvendelse = ett skjema. Dette innebærer i prinsippet at det kan fylles ut flere skjema for én person dersom henvendelsene gjelder den samme personen, men nye voldshendelser i løpet av kampanjeuken.

Institusjonskode

Kode

Har dere i uken 24. - 30. april arbeidet med saker om vold i nære relasjoner?

- Ja
 Nei

Opplysninger om den utsatte

Den utsattes kjønn

- Kvinne/jente
 Mann/gutt
 Vet ikke/ ikke oppgitt

Den utsattes alder

- 0 - 6 år
 7 - 14 år
 15 - 17 år
 18 - 25 år
 26 - 39 år
 40 - 59 år
 60 - 69 år
 over 70 år
 Vet ikke/ ikke opplyst

Opplysninger om volden

Har den utsatte vært vitne til eller direkte offer for volden?

Sett så mange kryss som passer

- Utsatte har selv vært direkte offer for volden/truslene
 Utsatte har vært vitne til at andre har vært utsatt (sett/hørt vært til stede, vært i huset ved volds-/trusselepisoden(e))

Hva slags vold/overgrep?

Sett så mange kryss som passer

- Fysisk vold
 Seksuell vold/voldtekt
 Psykisk vold
 Trusler om vold
 Økonomisk/materielt overgrep/vold
 Annet
-

Hvor skjedde volden/truslene?

Sett så mange kryss som passer

- I eget hjem
- I annen privat bolig
- På offentlig sted (gate, vei, offentlig transport)
- Institusjon
- Arbeidssted/skole etc
- Serveringssted, hotell, pensjonat
- Annet sted
- Trusler via telefon/brev/e-post/SMS
- Vet ikke/ikke opplyst

Når skjedde volden/truslene siste gang?

Kun ett kryss

- Mindre enn en uke siden
- Mindre enn en måned siden
- Mindre enn ett år siden
- Mindre enn fem år siden
- I barndommen (for voksne utsatte)
- Vet ikke/uopplyst

Opplysninger om voldsutøver(ne)

Hvem var det som utøvde volden?

Sett så mange kryss som passer

- Partner (ektefelle, samboer, kjæreste)
- Tidligere partner (ektefelle, samboer, kjæreste)
- Mor/stemor
- Far/stefar
- Sønn/stesønn
- Datter/stedatter
- Annet familiemedlem

Dersom annet familiemedlem, spesifiser hvem

- Andre

Dersom andre, spesifiser

- Vet ikke/ikke opplyst
-

Voldsutøverenes kjønn

Dersom det er flere utøvere krysses det av både for kjønn og for flere utøvere

- Mann/gutt
 Kvinne/jente
 Flere utøvere
 Vet ikke/uopplyst
-

Voldsutøver(nes) alder

Dersom det er flere utøvere, legg inn antallet for de aldersgruppene det gjelder

- 0 - 6 år
7 - 14 år
15 - 17 år
18 - 25 år
26 - 39 år
40 - 64 år
65 og over
 Vet ikke/ikke opplyst
-

Opplysninger om relasjonen mellom voldsutsatt og voldsutøver(ne)

Har den utsatte opplevd vold eller vært vitne til vold fra SAMME voldsutøver(e) tidligere?

- Nei
 Ja, en gang
 Ja, flere ganger
 Ja, i flere år
 Vet ikke/ikke opplyst
-

Opplysninger om kontakt med instansen

Hvem tok kontakt?

Det skal her oppgis hvem som tok kontakt ved første gangs henvendelse om saken

- Den voldsutsatte kontaktet oss
 Vi kontaktet den voldsutsatte
 Annen faginstans kontaktet oss
 Voldsutøver(ne) kontaktet oss
 Andre kontaktet oss
-

Howdan ble den første kontakten foretatt?

- Personlig oppmøte
- Telefon
- Brev/e-post
- SMS
- Hjemmebesøk/utrykning (NB kun når instansen er den første til å ta kontakt)
- Beboer (NB Gjelder kun krisesentrene)
- Dagbruker (NB Gjelder kun krisesentrene)
- Deltaker i samtalegruppe (NB Gjelder kun krisesentrene)
- Annet

Har den utsatte selv, eller andre på vegne av den utsatte, vært i kontakt med dere tidligere i kampanjeuken angående vold i nære relasjoner?

- Nei
- Ja, en gang
- Ja, to ganger
- Ja, tre eller flere ganger

Har den utsatte selv, eller andre på vegne av den utsatte, vært i kontakt med dere før kampanjeuken angående vold i nære relasjoner?

- Ja
- Nei

Opplysninger om kontakt med andre instanser

	Er også registrert hos	Er henvist til oss fra	Er henvist fra oss til	Har selv kontaktet
Har den utsatte vært i kontakt med politi?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med sosialtjenesten?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med helsevesenet?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med barnevernet?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med familievernnet?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med krisesenter?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med psykisk helsevern?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med rådgivningskontor for kriminalitetsofre?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med skole/barnehage?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med vern for eldre?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med pleie- og omsorgssektor?	☐	☐	☐	☐
Har den utsatte vært i kontakt med andre instanser?	☐	☐	☐	☐

Opplysninger om berørte barn/søsken under 18 år

Har den utsatte barn/søsken under 18 år?

- Ja
 Nei
 Vet ikke/ikke opplyst

Antall barn/søsken under 18 år som er vitne til vold/utsatt for vold

Skriv antall for hver aldersgruppe

0 - 6 år	<input type="text"/>
7 - 14 år	<input type="text"/>
15 - 18 år	<input type="text"/>
Vet ikke/ikke opplyst	<input type="text"/>

Vil du registrere flere saker?

Når du trykker "Avslutt" kommer du tilbake til innloggingssiden og kan logge deg inn på nytt for å fylle ut et nytt skjema. Hvis du ikke har flere saker/henvendelser å registrere lukker du bare dette vinduet i nettleseren din.

På oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet har Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) gjennomført voldsmålingen ”En uke med vold 2017”. Målingen har til hensikt å gi et innblikk i hjelpeapparatets arbeid med saker som omhandler vold i nære relasjoner.

Målingen er den femte i sitt slag, og tidligere målinger har vært gjennomført i 2012, 2008, 2005 og 2003. Undersøkelsen er gjennomført ved at instansene selv har registrert saker de har arbeidet med i løpet av måleuka, ved hjelp av et web-basert spørreskjema.

I årets måling ble alle landets krisesentre, sentre mot incest og seksuelle overgrep, overgrepsmottak, Vern for eldre-kontor, rådgivningskontor for kriminalitetsofre, Statens barnehus, politidistrikt, familievernkontor, barneverntjenester og barnevernvakter samt sosialtjenester ved NAV invitert til å delta.

I 2017 er det flere deltakere og flere registrerte saker enn noensinne. Av de deltakende instansene er det imidlertid flere enn tidligere som oppgir at de ikke har arbeidet med voldssaker. Instansene som har arbeidet med vold har i gjennomsnitt registrert 8 saker hver, noe som er høyere enn i de foregående målingene.

Sakene opprettes oftest på bakgrunn av at instansen blir kontaktet av en annen faginstans. Sammenlignet med målingen i 2012 har det vært en økning i andelen saker hvor det har vært kontakt med andre instanser i løpet av arbeidet.

I over halvparten av sakene hadde den utsatte opplevd minst to former for vold.

Andelen av saker der den utsatte er mann eller gutt har vært jevnt økende i de siste målingene. Økningen har vært størst i de yngre aldersklassene, noe som kan ses i sammenheng med økt deltakelse fra instanser som arbeider med barn.

Rapporter kan lastes ned fra www.nkvts.no

ISBN 978-82-8122-126-0 (PDF)

ISSN 0809-9103

NKVTS.NO